

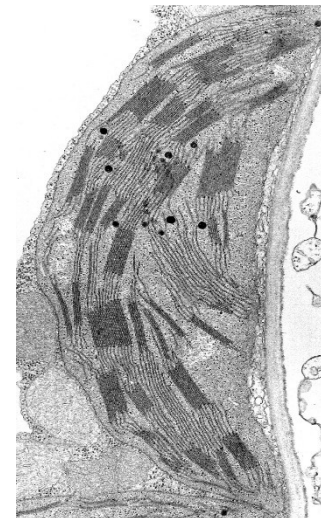
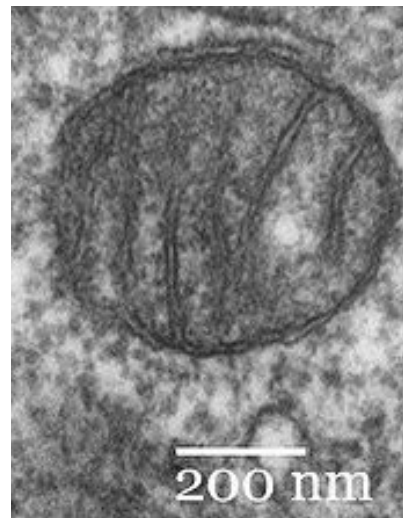
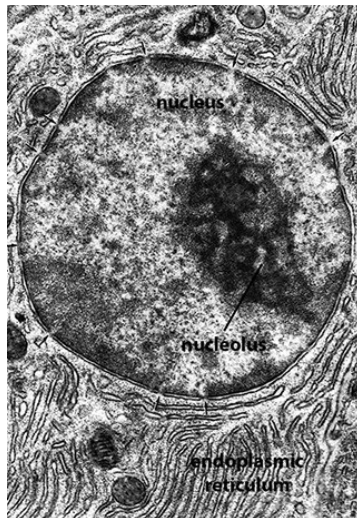
Moderní metody analýzy genomu a význam pro hematologii

Ing. Zuzana Vrzalová, Ph.D.

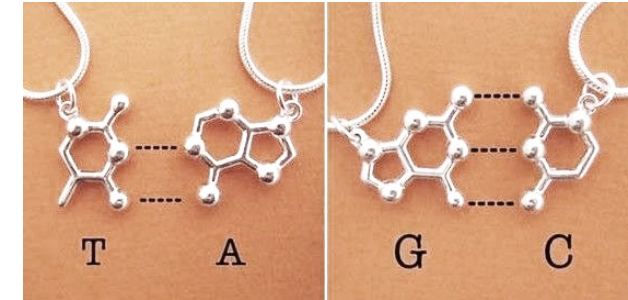
- Přerov
- 1994 - 1997 Gymnázium
- 1997 - 2002 VŠCHT Praha - magisterské studium - biochemie a technologie v chemii a potravinářství
- 2003 - 2004 Univerzita Hohenheim – Stuttgart – stipendijní program
- 2005 - 2013 FN Brno – CMBG – Sekce metabolických nemocí
- 2010 - 2017 MU Genomika a proteomika – Ph.D.
- 2017 – dosud **Centrum molekulární medicíny - CEITEC MU (Prof. Pospíšilová)**
Centrum molekulární biologie a genetiky – IHOK FN Brno
(Prof. Pospíšilová, Prof. Dousek)

Genom

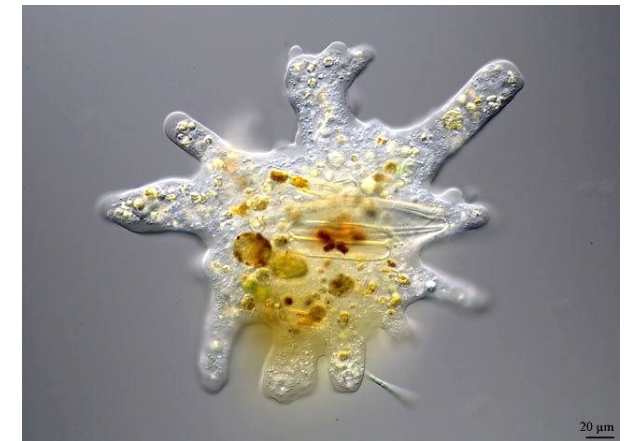
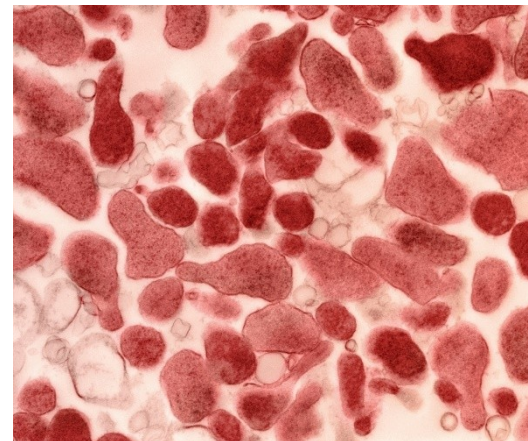
- Veškerá genetická informace uložena v DNA konkrétního organismu
  - Jaderná DNA
  - Mitochondriální DNA
  - Plastidová DNA (pouze u 🌸 🌸 🌸)

Velikost genomu

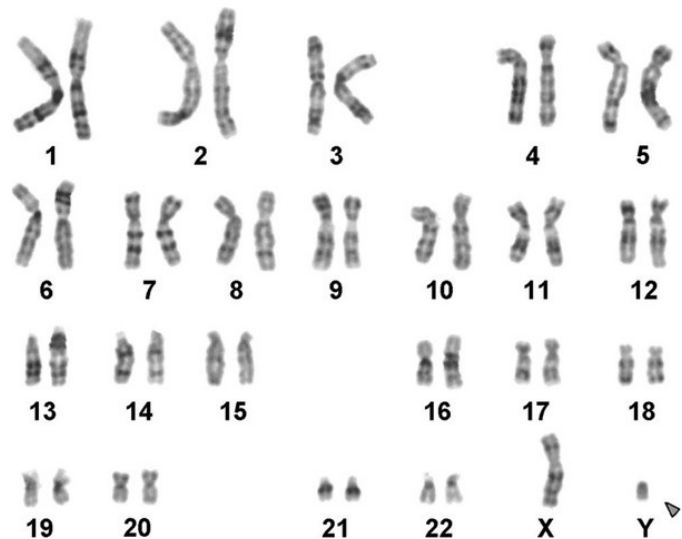
- Udává se v bp = páry bazí .....(kb, Mb)
- ~~„čím složitější organismus, tím větší genom“~~
- Nejmenší genom: *Mycoplasma genitalium* – 580 **tisíc** bp
- Největší genom: měňavka *Polychaos dubium* – 670 **miliard** bp
- Člověk: 3,2 **miliard** bp

Lidský genom

□ Jaderný genom
46 chromozomů:

- 22 párů chromozomů
+ pohlavní chromozomy
XX (žena) nebo XY (muž)

kapradina Hadilka
(*Ophioglossum*)
- až 1260 chromozomů

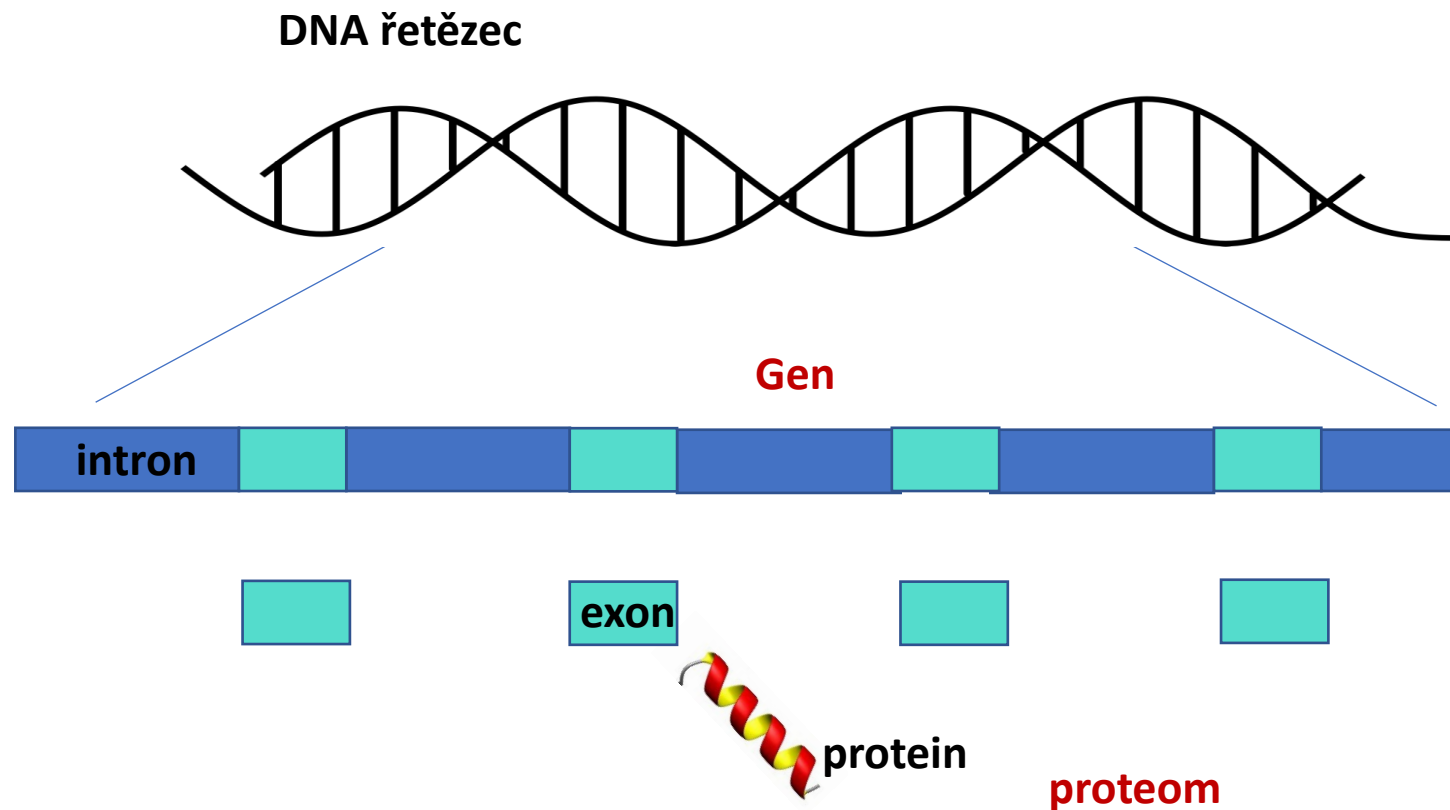
octomilka (*Drosophila melanogaster*)
8 chromozomů

huseníček rolní
(*Arabidopsis thaliana*)
10 chromozomů

Lidský genom

- **genom** = $3.2 * 10^9$ bp
~ 20 000 genů
~ nekódující části, sekvence
- **exom** = souhrn exonů
~ 1,5 % genomu
- **proteom** = souhrn proteinů
~ 10 000 proteinů

genom

všechny exony = **exom**
< 2 % celého genomu

Lidský genom

- lidský genom
= $3.2 * 10^9$ bp
~ 20 000 genů

Počty genů – komplexita organismu

- **Exom** = < 2 % lidského genomu

obsahuje ~ 85 % známých mutací podmiňujících onemocnění

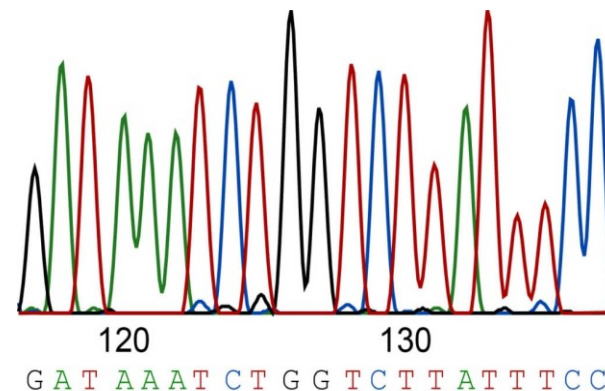

Geneticky podmíněná onemocnění u člověka

- Monogenní choroby
- Chromozomové aberace
- Genetické poruchy somatických buněk (nádory)
- Choroby s nemendelistickým způsobem dědičnosti (např. nestabilní opakování trinukleotidů)
- Polygenní choroby
- Multifaktoriální choroby (geny + prostředí)

Sekvenování – využití v diagnostice

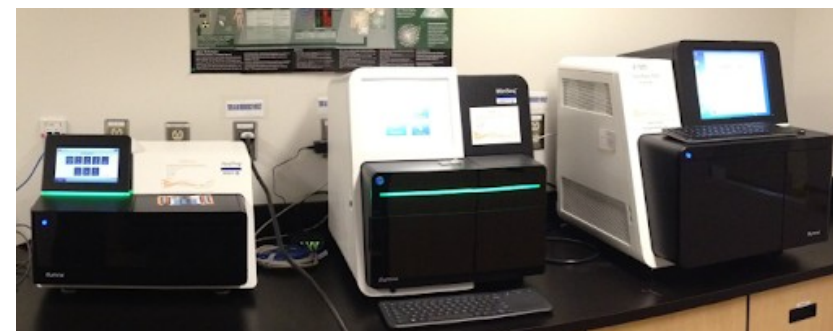

➤ Zejména 1. generace (Sangerovo sekvenování)

- Zlatý standard
- Sekvenování genů (resp. jejich částí)

➤ 2. (nová) generace čím dál více rozšiřuje své uplatnění

- Sekvenování velkého množství genů
- Sekvenování jednoho genu více pacientů
- Sekvenování exomu (DNA, která kóduje proteiny)
- Sekvenování genomu (veškerá DNA v buňkách)

2. generace NGS – flexibilita

Celý genom

3 200 000 000 bp
30-50 x pokrytí

Exom

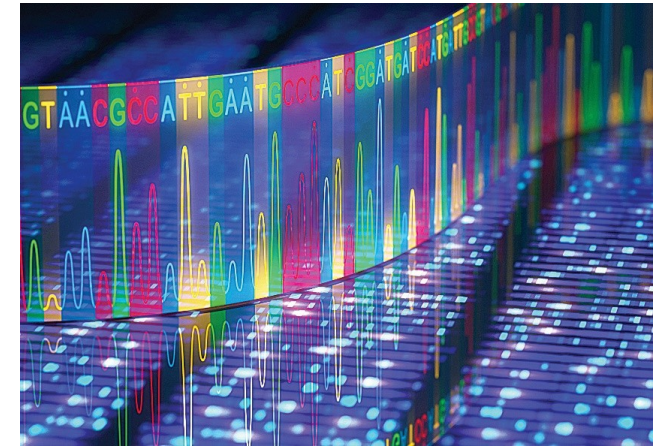
18 000 - 20 000 genů
100 x pokrytí

Konkrétní geny
nebo tzv. „hot spots“

< 100 genů
> 1000 x pokrytí

Sekvenační metody analýzy DNA

1. Sangerovo sekvenování

2. Panelové sekvenování – target NGS

3. Celorexomové sekvenování

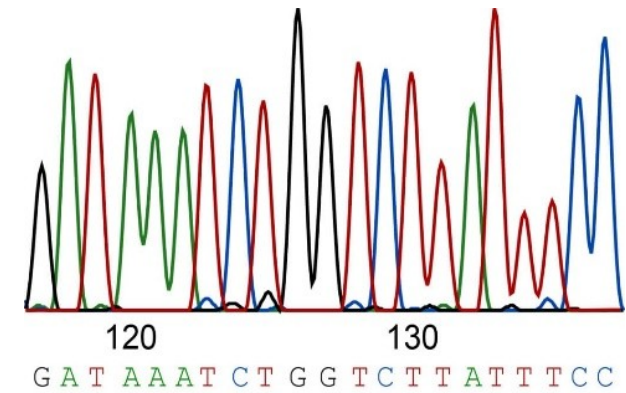
4. Celogenomové sekvenování

*odhalení
příčiny
nejrůznějších
nemocí*

1. Sangerovo sekvenování - klasické sekvenování

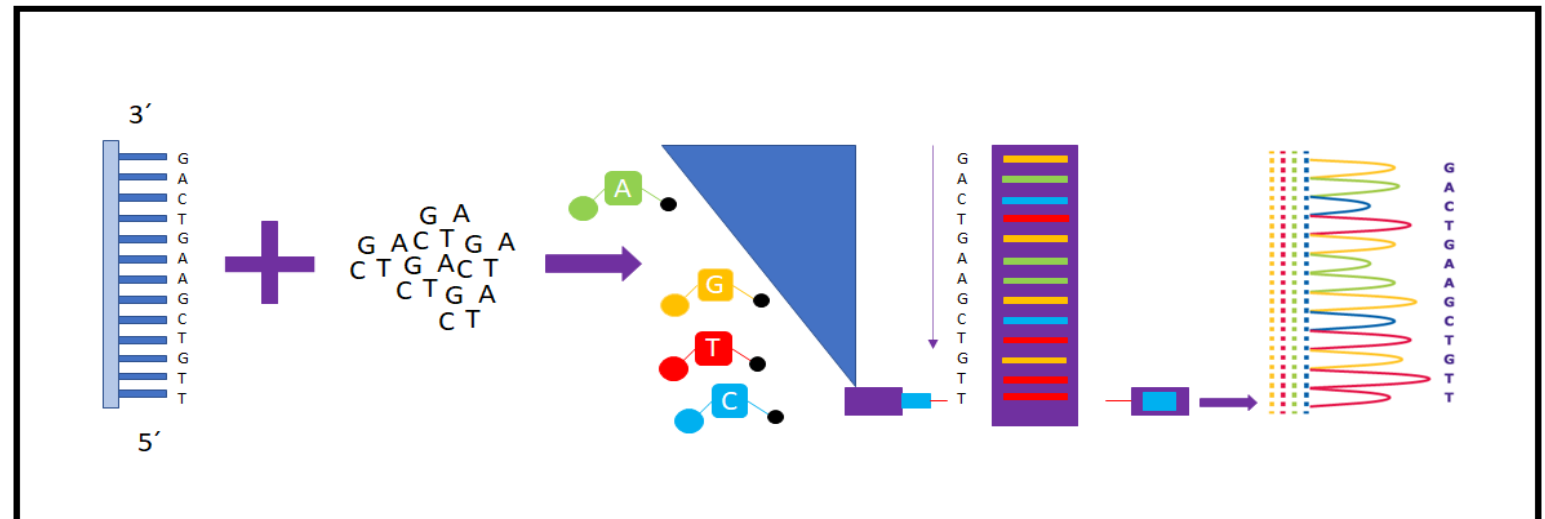
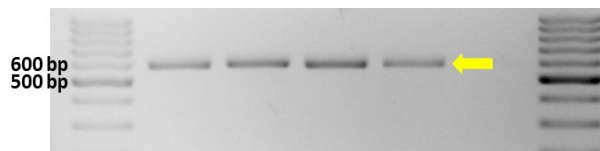
- sekvenace nukleových kyselin, proteinů
- 1977 – biochemik Frederick Sanger
- 1980 – udělena Nobelova cena za chemii

➤ slouží k detekci SNV a krátkých delecí a inzercí

1. Polymerázová
řetězová
reakce (PCR)

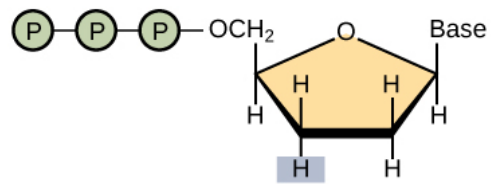
2. Elektroforéza

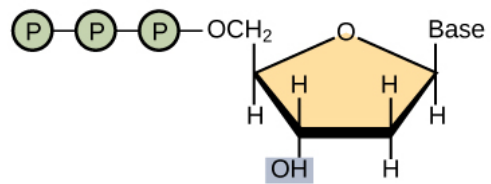
1. Sangerovo sekvenování - klasické sekvenování

3. Značící reakce

4. Sangerovo sekvenování

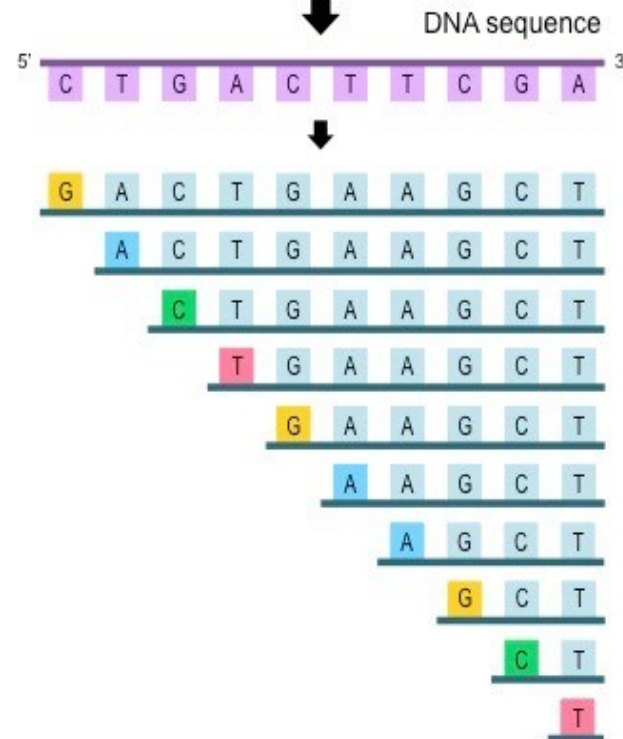
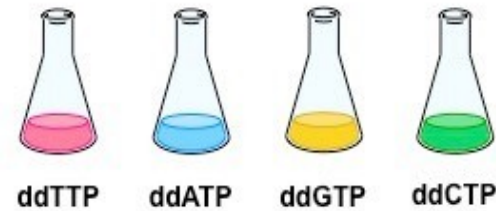

Dideoxynucleotide (ddNTP)

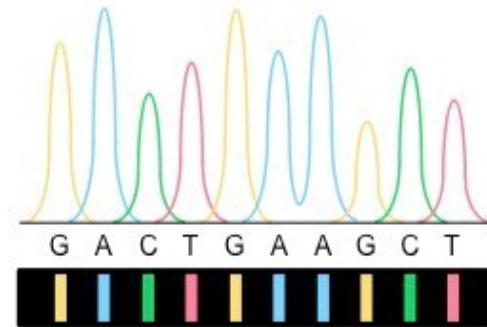

Deoxynucleotide (dNTP)

4 × PCR (+ one dideoxynucleotide)

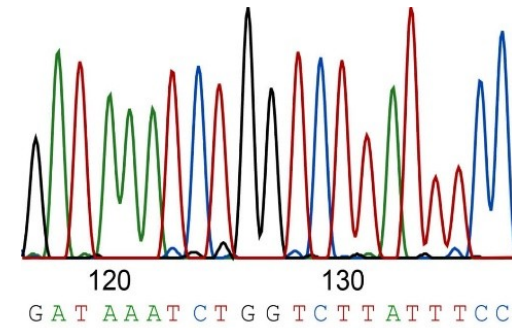
Use a sequencing machine

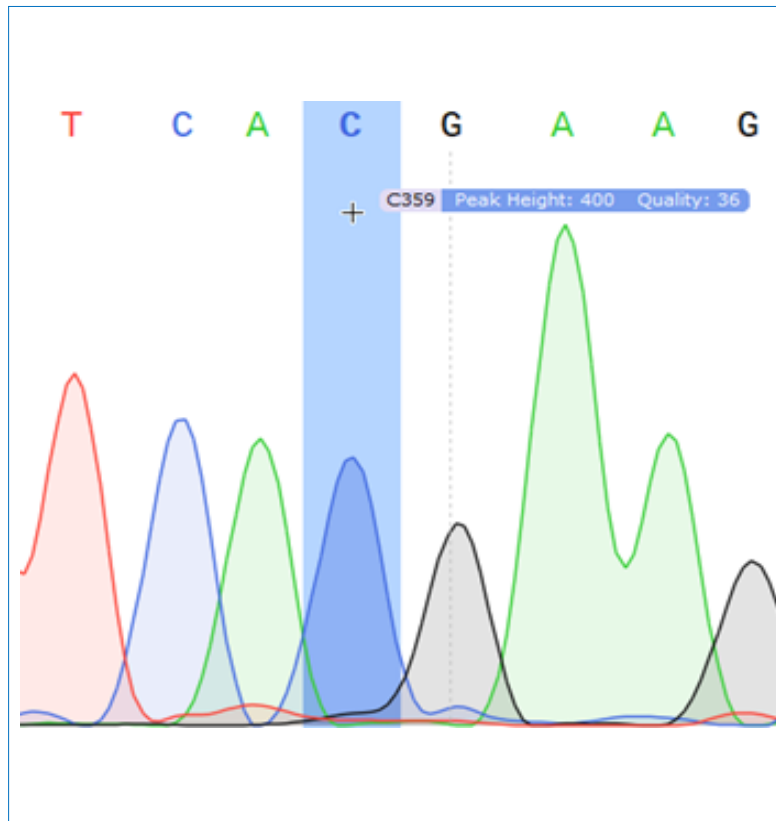
Separate with a gel

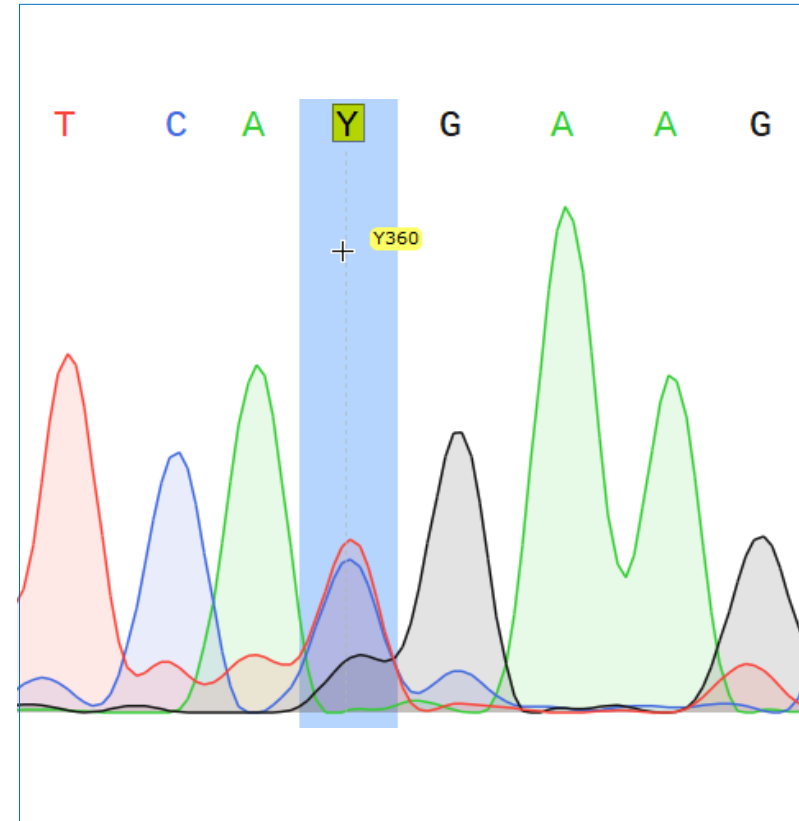
Ověření pomocí Sangerova sekvenování

(Zdroj obrázků: vlastní)

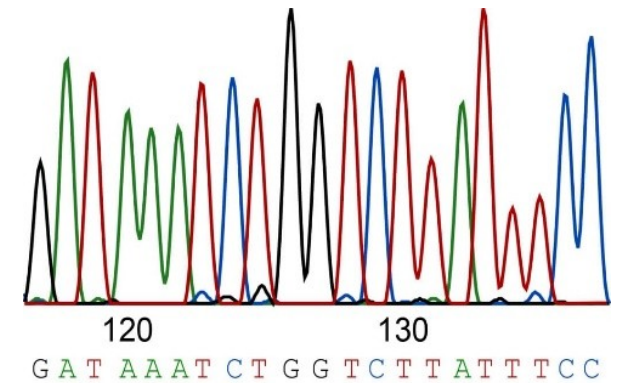
Zdravý člen rodiny

Nemocný člen rodiny
s heterozygotní substitucí

Kam směřuje Sangerovo sekvenování

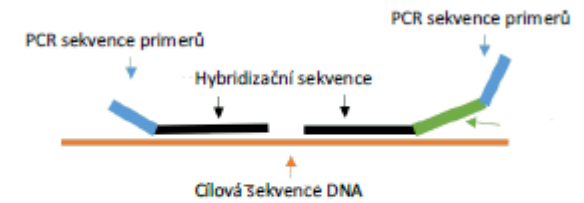
- pochopení struktury a fce NK a proteinů
- postupně nahrazeno přístupy NGS
- **detekční metoda u geneticky podmíněných onemocnění:**
„krátké“ geny (talasémie), hot spot (specifické, cílové) oblasti
- **ověření každé pravděpodobné kauzální varianty z NGS**
- **detekce kauzální varianty u dalších příbuzných**
- **slouží k detekci SNV a krátkých delecí a inzercí**

MLPA (Multiplex ligation-dependent probe amplification)

- izolovaná DNA
- **detekce CNV (variant v počtu kopií):**
parciální i rozsáhlé delece a duplikace
- firma: MRC Holland, přes 300 komerčních kitů
- multiplex PCR esej^{do} plastid u rostlin
- kvantifikace – kapilární elektroforéza
- online dostupný software Coffalyser
- onemocnění:
talasémie,
hereditární hemoragická teleangelektázie

1 - DENATURACE; 2 - HYBRIDIZACE

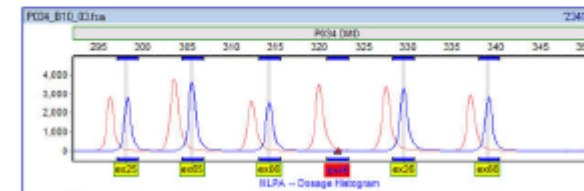
3 - LIGACE

4 - AMPLIFIKACE

5 - SEPARACE FRAGMENTŮ A ANALÝZA DÁT

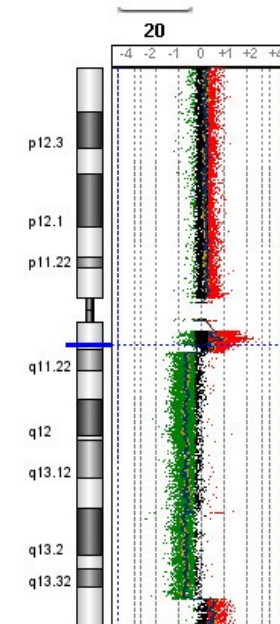
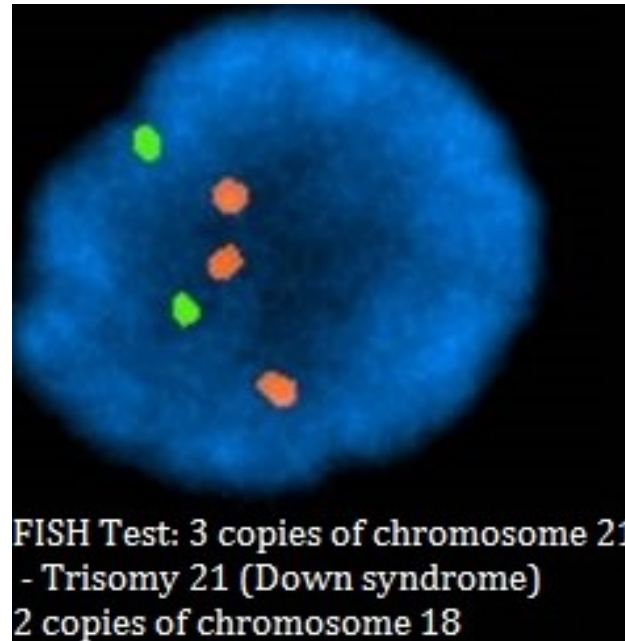
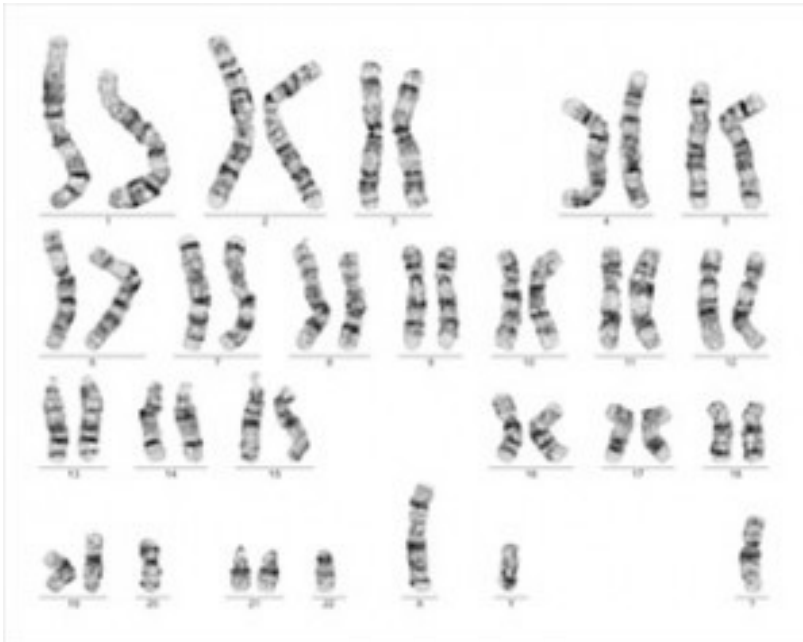

Zare et al., 2017

Cytogenetika

- Klasická cytogenetika – karyotypování
- FISH (Fluorescent In Situ Hybridization)
- Čipy (array CGH)

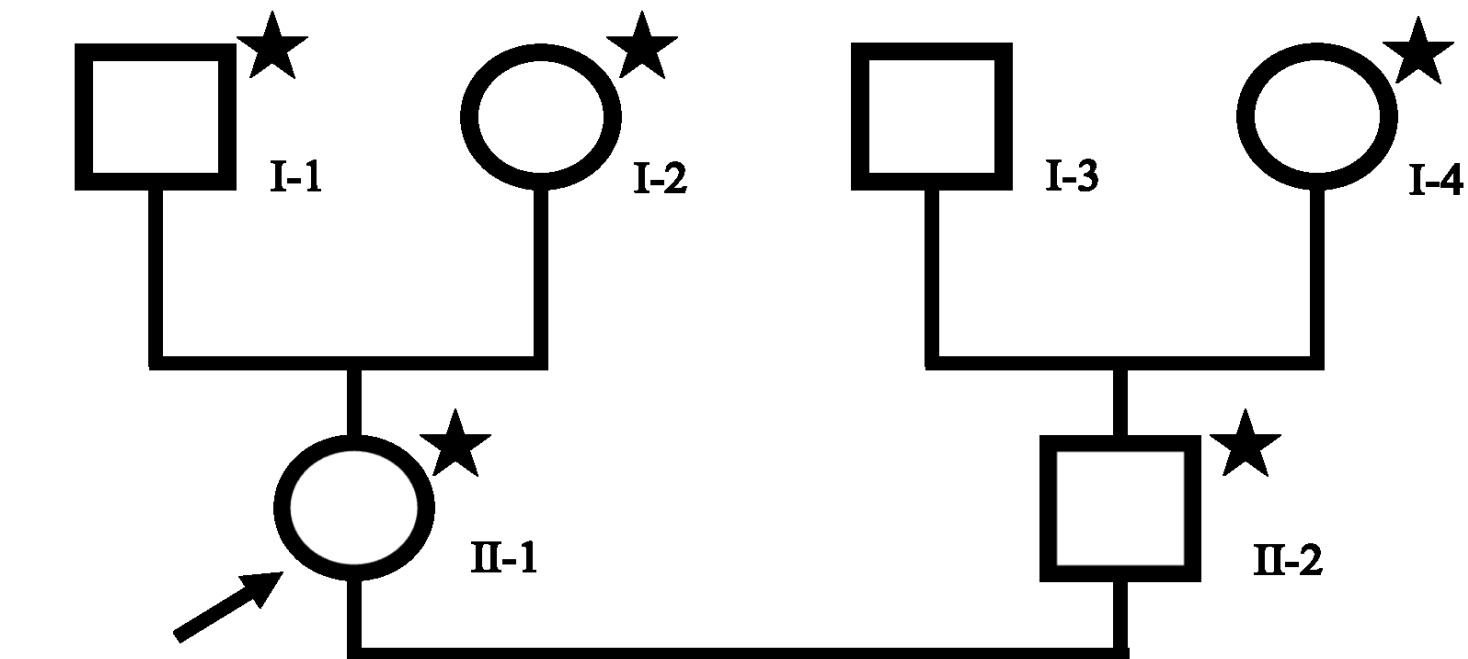

Kazuistika rodiny

-dlouhodobá neplodnost

-záchyt hemoglobinopatie u
rodičů v roce 2016
u rodiče probandky

➤ genetická analýza
alfa a beta- talasémie

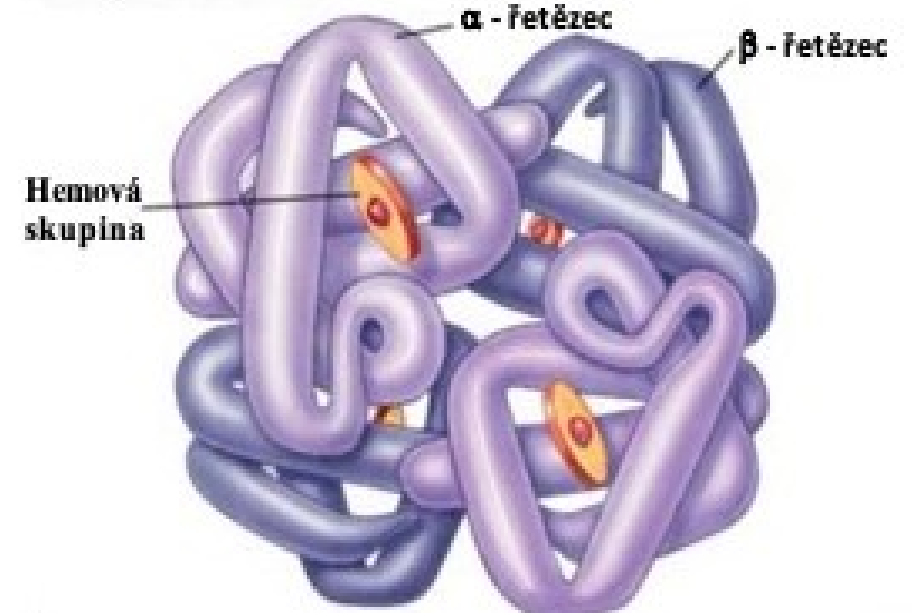

Legenda:

- – probandka
- ★ – pacienti, u nichž byla provedena
- – genetická analýza
- – označení muže
- – označení ženy

Talasémie

- geneticky podmíněná onemocnění vznikající poruchou syntézy globinových řetězců
- narušení poměru alfa a beta řetězců v molekule Hb
- postihuje 7 % celosvětové populace
- Hemoglobinopatie
- výskyt ve Středozeří a malarických oblastech
  - selekční výhoda přenašečů před malárií
- migrace do Evropy

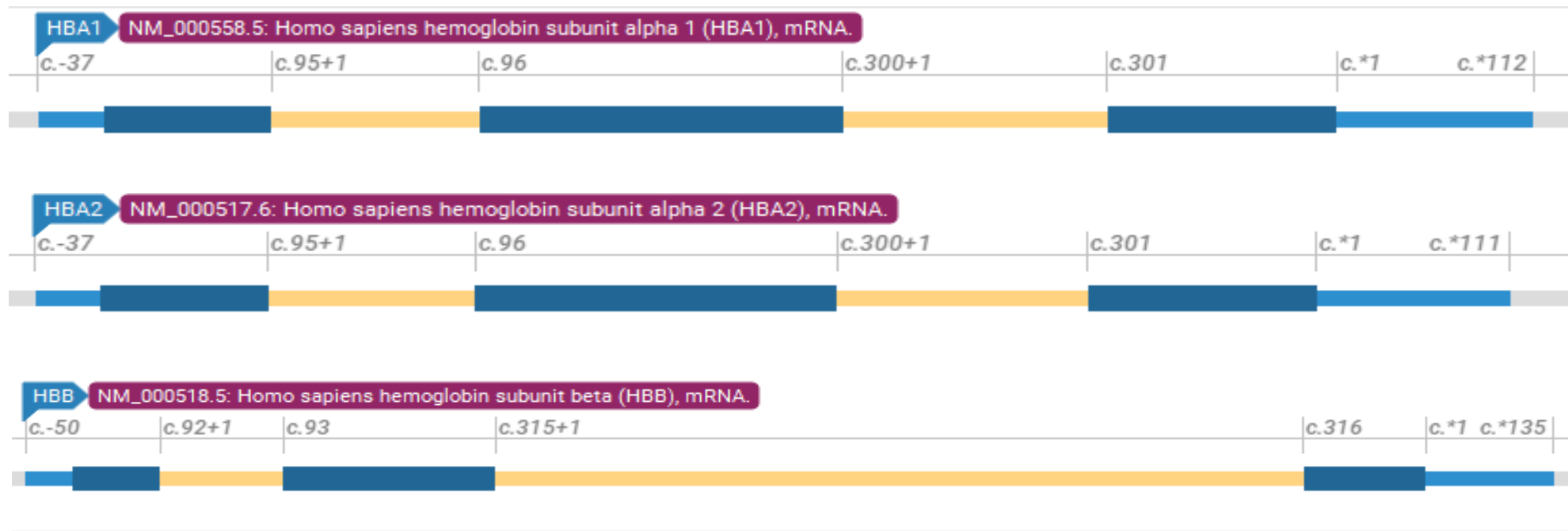
Charakteristika onemocnění talasémie

- Dle typu postiženého řetězce:
  - α -talasémie: minima, minor, choroba hemoglobinu H, **choroba hemoglobinu Barts**
  - β -talasémie: minor, intermedia, **major**
  - vzácné formy (γ , δ)
- bezpříznakový průběh až těžká anémie (transfuzní léčba)
- léčba: transfuze krve, transplantace kostní dřeně, genová terapie
  - často záměna za sideropenii

Charakteristika genů talasémie

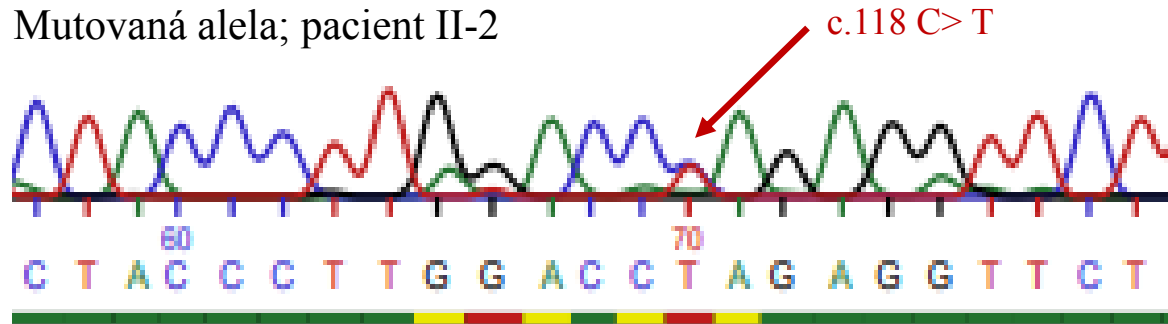
- geny *HBA1*, *HBA2* a *HBB* (chromozomy 16 a 11)
- 3 exony, 2 introny, 5'- a 3'-nepřekládané oblasti před a za genem

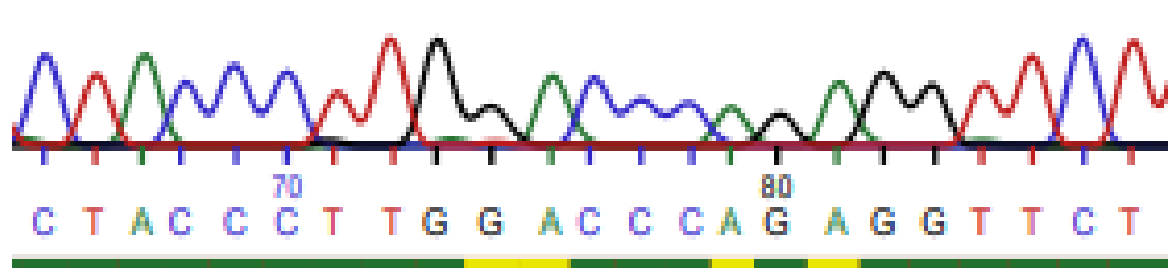
Elektroforeogramy patogenních mutací nalezených u pacientů pomocí Sangerova sekvenování

Varianta c.118C>T v *HBB* genu

Mutovaná alela; pacient II-2

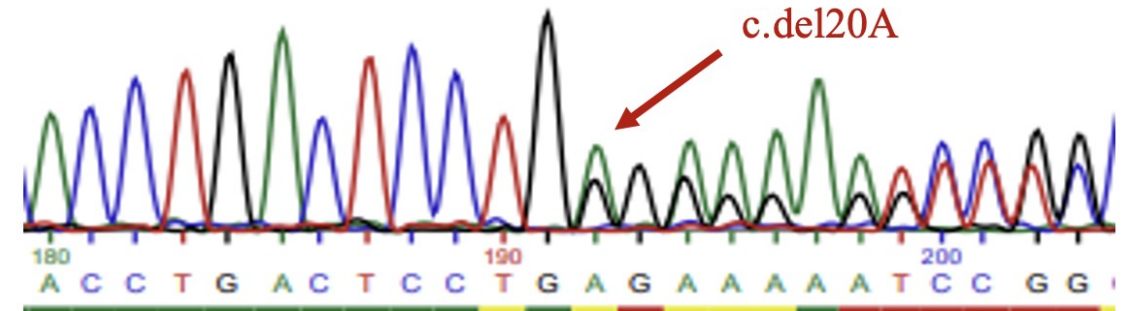

Referenční alela; pacient I-1

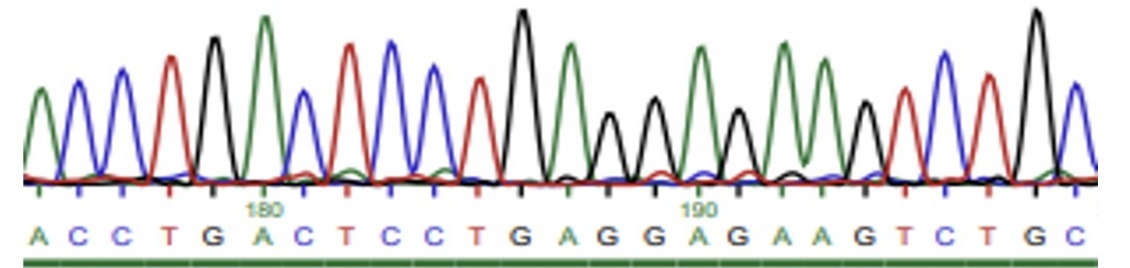

Varianta c.20delA v *HBB* genu

Mutovaná alela; pacient II-1 (mutace nalezena i u pacienta I-1)

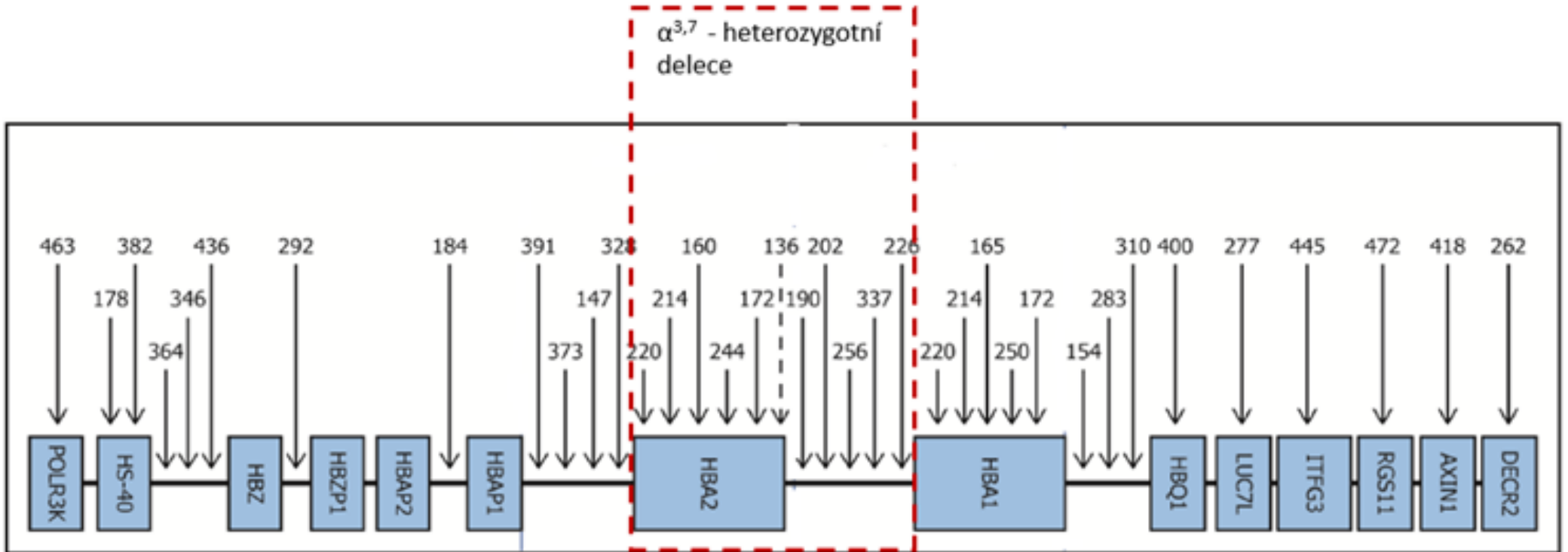
Referenční alela; pacient II-2

Výsledky Sangerova sekvenování

Označení vzorku	HBB gen
Probandka	c.20delA (HT) ; c.9T>C (HZ)
Manžel probandky	c.118C>T (HT) ; c.9T>C (HZ)
Matka probandky	c.20delA (HT) ; c.9T>C (HZ)
Otec probandky	c.9T>C (HZ)
Matka manžela probandky	c.9T>C (HZ)

Výsledky MLPA analýzy

α -3,7 delece

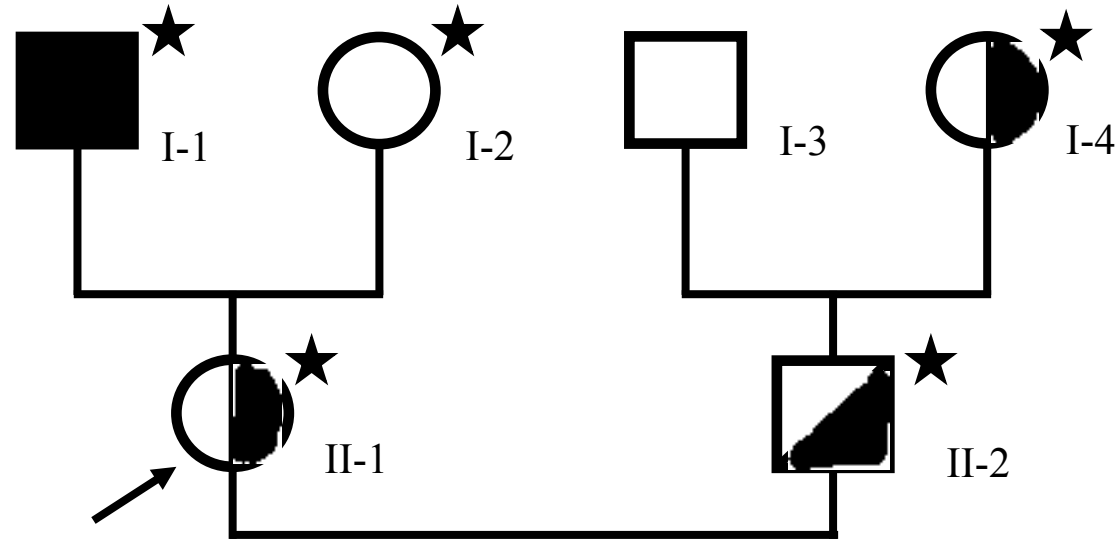

Komplexní genotypy analyzované rodiny

1.alela: α -3,7 delece (*HBA1* + *HBA2*);
c.20delA (*HBB*)
2.alela: α -3,7 delece (*HBA1* + *HBA2*)

1.alela: wt
2.alela: wt

1.alela: α -3,7 delece (*HBA1* + *HBA2*)
2.alela: wt

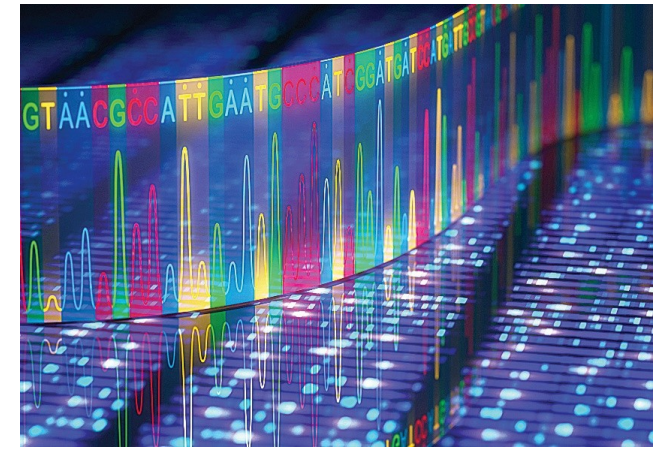
1.alela: α -3,7 delece (*HBA1* + *HBA2*);
c.20delA (*HBB*)
2.alela: wt

1.alela: α -3,7 delece (*HBA1* + *HBA2*)
2.alela: c.118C>T (*HBB*)

Závěr kazuistiky

- u čtyř z pěti pacientů – různé mutace pro talasémii
- probandka (II-1) s partnerem (II-2) – **zdravými přenašeči alel pro α - a β -talasémii**
- pro budoucí potomstvo:
  - **100% šance přenosu minimálně 1 talasemické alely**
  - **25% šance vzniku β^{+}/β^{0} -talasémie**
- doporučeno podstoupení IVF (pro průkaz variant v *HBB* genu)
- preimplantační genetická diagnostika pro stanovení α -3,7 delece není nutná

Sekvenační metody analýzy DNA

1. *Sangerovo sekvenování*
2. *Panelové sekvenování – target NGS*
3. *Celoexomové sekvenování*
4. *Celogenomové sekvenování*

*odhalení
příčiny
nejrůznějších
nemocí*

2. NGS panel BRONCO

- NGS panel pro hereditární nádorové syndromy

- *HBOC (Hereditary breast and ovarian cancer)*
- *HNPCC/ Lynchův syndrom*
- *familiární adenomatózní polypóza*
- *neurofibromatóza 1. a 2. typu*
- *xeroderma pigmentosum*
- *Li-Fraumeniho syndrom*
- *mnohočetná endokrinní neoplázie*
- *hereditární retinoblastom*
- *maligní melanom aj.*

**CEITEC MU
+ IHOK FNB**

BRONCO21 - seznam genů

ACD	CASP8	DPYD	FANCI	MEN1	PALB2	RAD54L	SDHB	VHL
AIP	CCND1	EFL1	FANCL	MET	PARP1	RB1	SLC37A4	VPS13B
AK2	CDC73	EGFR	FANCM	MLH1	PCCA	RBM8A	SLX4	VPS45
ALK	CDH1	EIF2AK3	FH	MLH3	PCCB	RECQL	SMAD4	WAS
ANKRD26	CDK12	ELANE	G6PC3	MPL	PCNA	RECQL4	SMARCA4	WIPF1
AP3B1	CDK4	EPCAM	GATA1	MRE11A	PHB	RET	SMARCA2	WRAP53
APC	CDKN1B	ERCC1	GATA2	MRP	PHOX2B	RFWD3	SMARCB1	WRN
ATG2B	CDKN1C	ERCC2	GFI1	MSH2	PLA2G2A	RHBDF2	SMARCE1	WT1
ATM	CDKN2A	ERCC3	GPC3	MSH3	PMS1	RMRP	SRP72	XPA
ATR	CEBPA	ERCC4	GSKIP	MSH5	PMS2	RNF168	STK4	XPC
AURKA	CHEK1	ERCC5	HAX1	MSH6	POLD1	RPS7	STK11	XRCC2
BAP1	CHEK2	ERCC6	HNF1A	MSR1	POLE	RPS10	SUFU	XRCC3
BARD1	chr9:215121	ESR1	HOXB13	MUT	POLH	RPS15	TAZ	
BCOR	CLPB	ESR2	HRAS	MUTYH	POT1	RPS17	TCIRG1	
BLM	COH1	ETV6	IKZF1	MYD88	PPM1D	RPS19	TINF2	
BMPR1A	CSF3R	EXO1	IVD	NBN	PRKAR1A	RPS24	TNFSF5	
BRAF	CTC1	EXT1	JAGN1	NF1	PTCH1	RPS26	TERC	
BRAP	CTNNB1	FAN1	KAT5	NF2	PTEN	RPS27A	TERT	
BRCA1	CXCR2	FANCA	KIT	NHEJ1	RAD50	RPL5	TLR2	
BRCA2	CXCR4	FANCB	KRAS	NHP2	RAD51	RPL11	TP53	
BRCC3	DCLRE1C	FANCC	LAMTOR2	NOP10	RAD51AP1	RPL27	TSC1	
BRIP1	DDB2	FANCD2	LIG4	NRAS	RAD51B	RPL35a	TSC2	
BTK	DDX41	FANCE	LYST	NTHL1	RAD51C	RTEL1	TSHR	
BUB1B	DICER1	FANCF	MDM2	OGG1	RAD51D	RUNX1	UBE2T	
CALR	DKC1	FANCG	MAD2L2	P2RY8	RAD54B	SBDS	USB1	

298 genů

- predispozice k malignitám (onkogeny, nádorové supresory)
- zapojené do opravných drah DNA
- důležité u hematologických malignit

SureSelect^{XT} HS

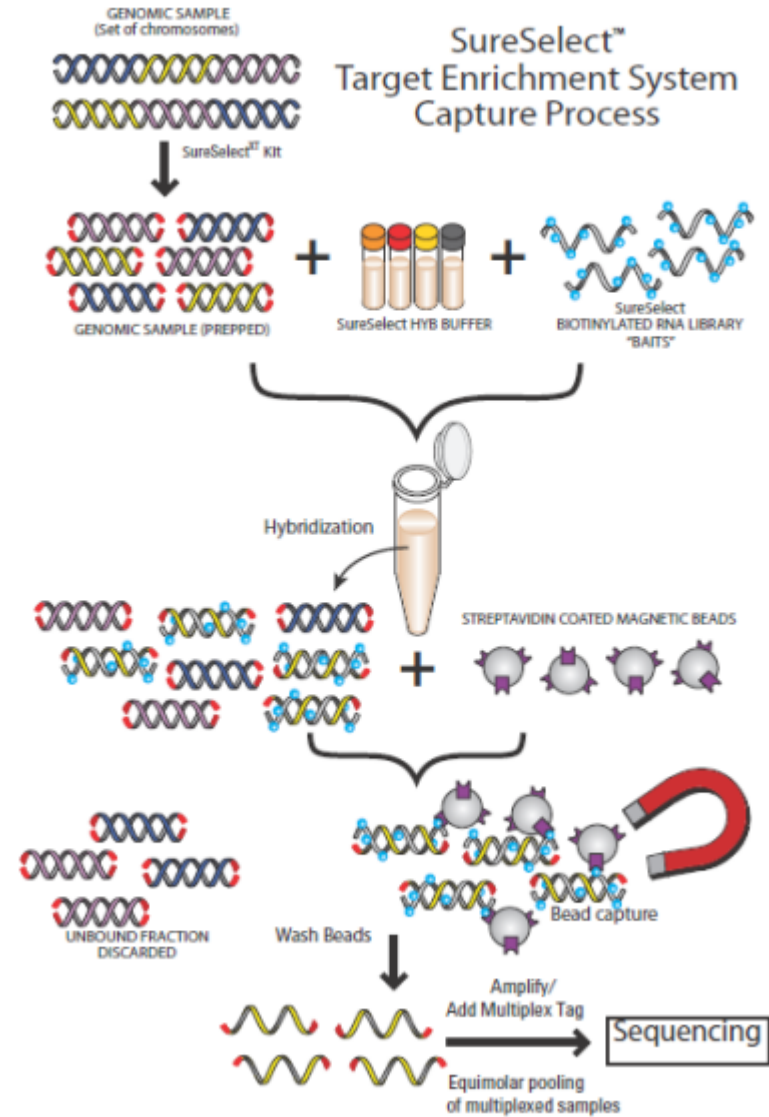
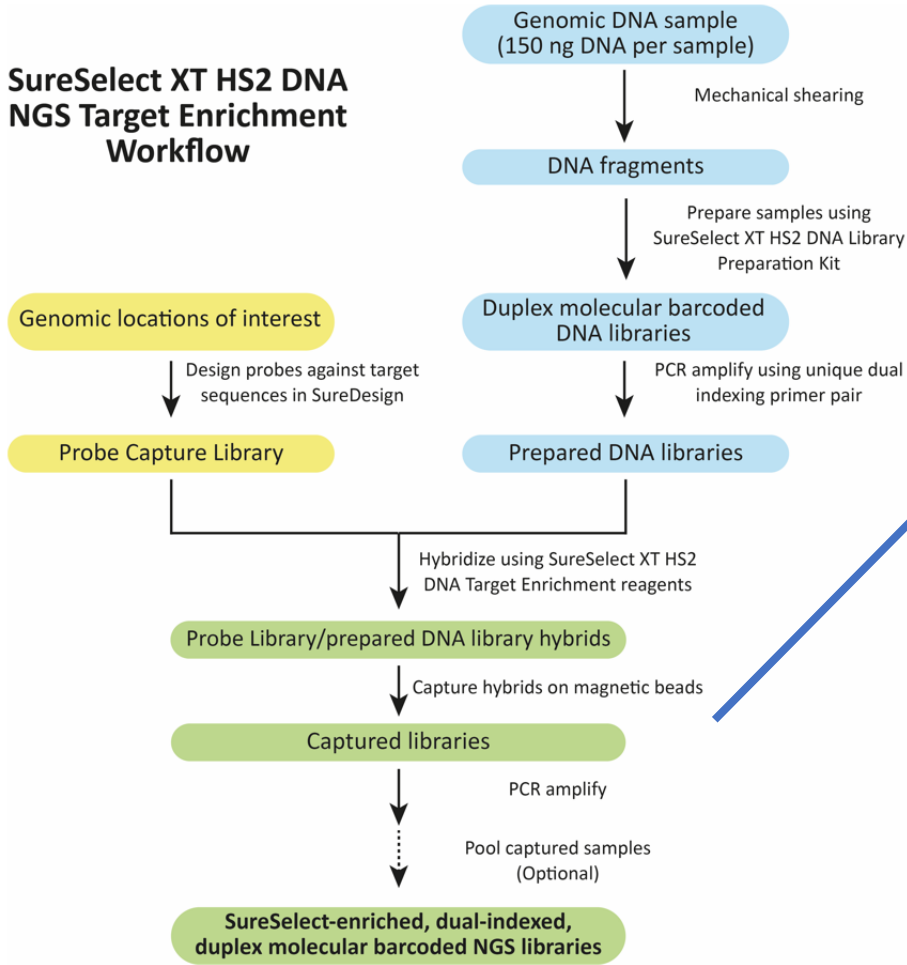

The SureSelect^{XT} Reagent Kits provide DNA library prep solutions with hybrid capture-based target enrichment.

The kits are compatible with FFPE samples and high-quality libraries can be generated from 3 μ g DNA input or lower 200 ng input. This kit provides high-complexity libraries for rare allele detection.

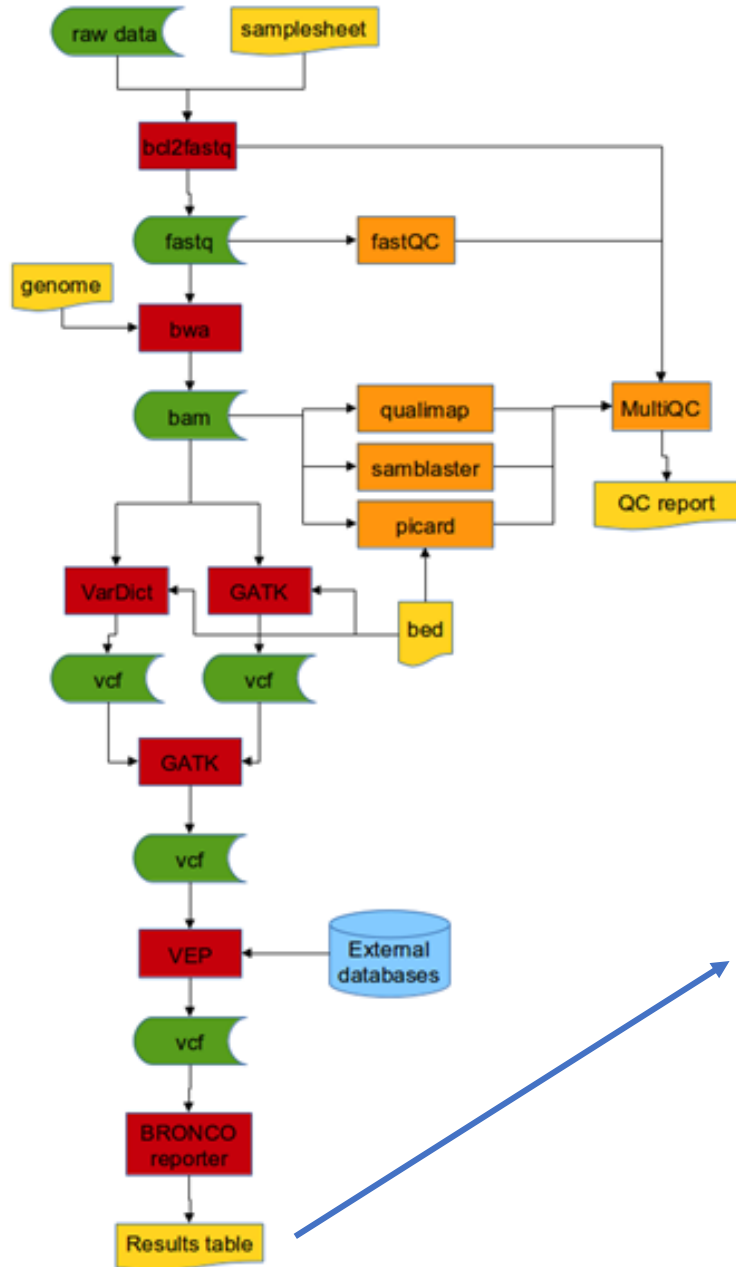

SureSelect XT HS2 DNA NGS Target Enrichment Workflow

ANALÝZA

- bioinformatický tým
- in-house pipeline

var_name	occurrence	in_sample	user_anno	comment	alarm	full_anno	var_gen_c	variant_ty	Gene_syn
3_10088407_	369	multiple (5+)				FANCD2:NM_001163473.1	Chr3:GRCh37	deletion	FANCD2
3_10088408_	529	multiple (5+)				FANCD2:NM_001163473.1	Chr3:GRCh37	deletion	FANCD2
5_79950725_	142	multiple (5+)				MSH3:NM_001163473.1	Chr5:GRCh37	insertion	MSH3
1_43804340_	54	multiple (5+)				MPL:NM_001163473.1	Chr1:GRCh37	SNV	MPL
1_45795084_	15	multiple (5+)				MUTYH:NM_001163473.1	Chr1:GRCh37	SNV	MUTYH
1_45797505_	343	multiple (5+)				MUTYH:NM_001163473.1	Chr1:GRCh37	SNV	MUTYH
1_92948938_	113	multiple (5+)				GF11:NM_001163473.1	Chr1:GRCh37	SNV	GF11
1_155106227_	19	multiple (5+)				EFNA1:NM_001163473.1	Chr1:GRCh37	SNV	EFNA1
1_242042301_	564	multiple (5+)				EXO1:NM_001163473.1	Chr1:GRCh37	SNV	EXO1
10_27303605_	219	multiple (5+)				ANKRD26:NM_001163473.1	Chr10:GRCh37	SNV	ANKRD26
10_27317840_	218	multiple (5+)				ANKRD26:NM_001163473.1	Chr10:GRCh37	SNV	ANKRD26
10_43610119_	312	multiple (5+)				RET:NM_001163473.1	Chr10:GRCh37	SNV	RET
12_12141665_	540	multiple (5+)				HNF1A:NM_001163473.1	Chr12:GRCh37	SNV	HNF1A
12_12143542_	474	multiple (5+)				HNF1A:NM_001163473.1	Chr12:GRCh37	SNV	HNF1A
12_13325399_	220	multiple (5+)				POLE:NM_001163473.1	Chr12:GRCh37	SNV	POLE
13_32906729_	394	multiple (5+)				BRCA2:ENST00000287640.5	Chr13:GRCh37	SNV	BRCA2
13_10096215_	3	BR-1523, BR-1				PCCA:NM_001163473.1	Chr13:GRCh37	SNV	PCCA
14_45654531_	2	H-0363, BR-15				FANCM:NM_001163473.1	Chr14:GRCh37	SNV	FANCM
14_45658024_	41	multiple (5+)				FANCM:NM_001163473.1	Chr14:GRCh37	SNV	FANCM
14_81610583_	915	multiple (5+)				TSHR:NM_001163473.1	Chr14:GRCh37	SNV	TSHR
14_96777468_	605	multiple (5+)				ATG2B:NM_001163473.1	Chr14:GRCh37	SNV	ATG2B
15_31197564_	606	multiple (5+)				FAN1:NM_001163473.1	Chr15:GRCh37	SNV	FAN1

Vyšetřeno celkem 1398 pacientů

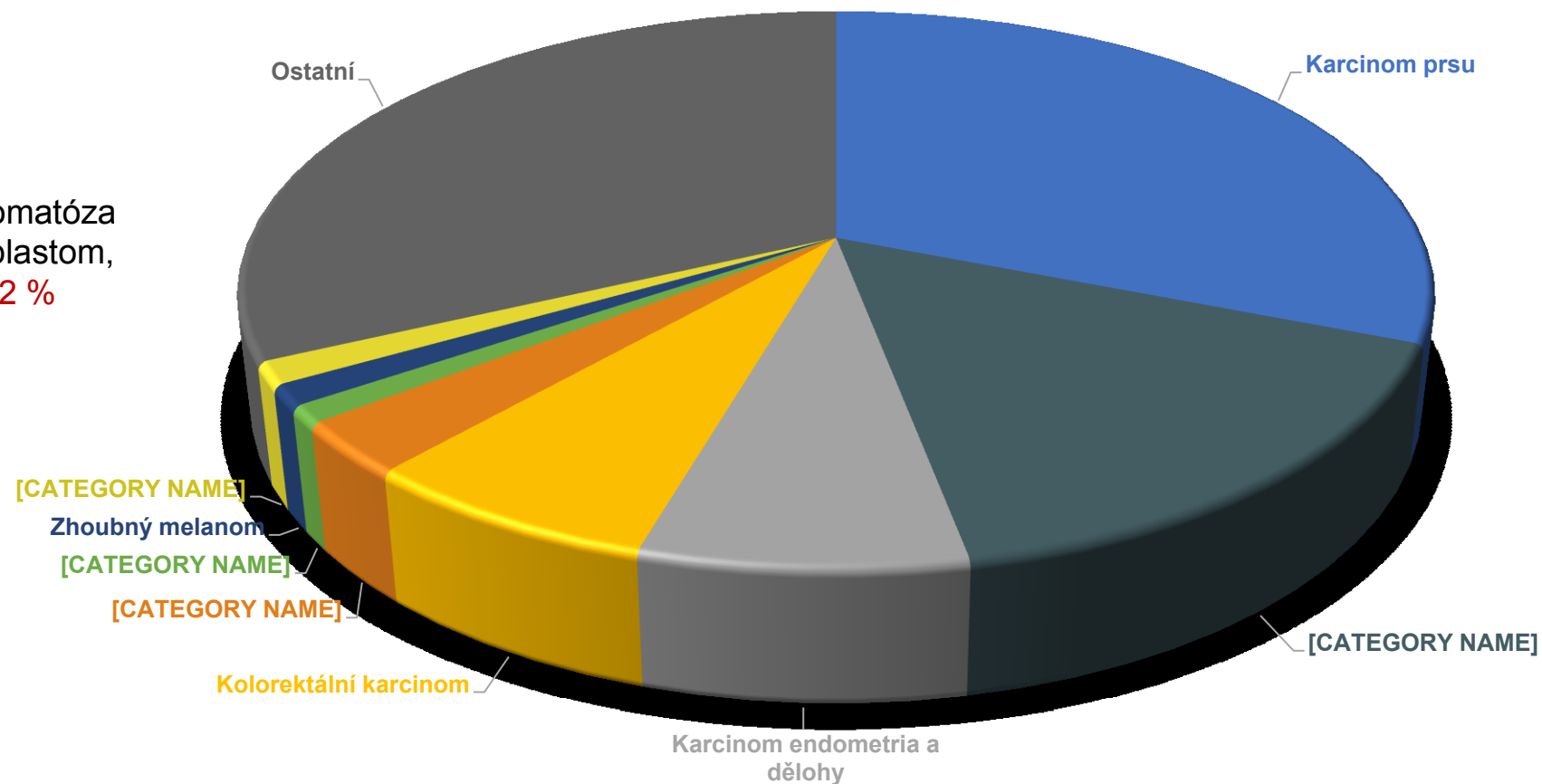
- Karcinom prsu (408)- 31%
- Karcinom vaječníku (210)- 16%
- Karcinom endometria a dělohy (C54- 99) – 7,5 %
- Kolorektální karcinom (C18-59, C20-32, celkem 91)- 7%
- Karcinom slinivky (43) – 3%
- Karcinom prostaty (14)- 1%
- Zhoubný melanom (21) – 1,2 %
- Karcinom štítné žlázy (19) – 1,3 %
- **Ostatní** (karcinom žaludku, neurofibromatóza retinoblastom, osteosarkom, meduloblastom, onkologická zátěž v rodě aj.) (424) -32 %

MUDr. Trizuljak – FN Brno,
ambulance IHOK (Obilní
Trh)

MUDr. Beharka – FN
Jihlava, ambulance lékařské
genetiky

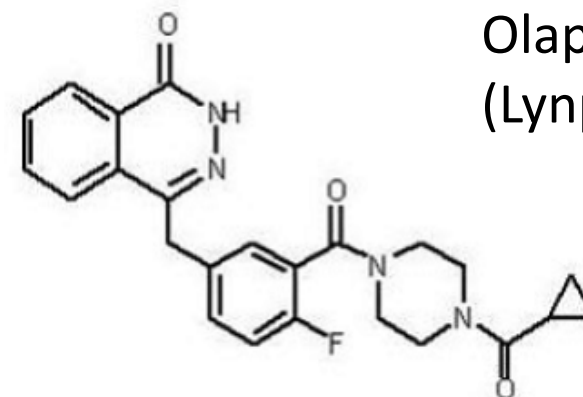
MUDr. Drábová (Šoukalová,
Kalina) - ÚLGG

SOUBOR PACIENTŮ DLE DIAGNÓZ

Význam a využití

- výběr optimální léčebné strategie v rámci personalizované medicíny
- došetření ostatních zdravých členů rodiny
- nabídnutí adekvátní profylaxe, screeningu a poradenství

Olaparib
(Lynparza)

Pacient, ročník 1995

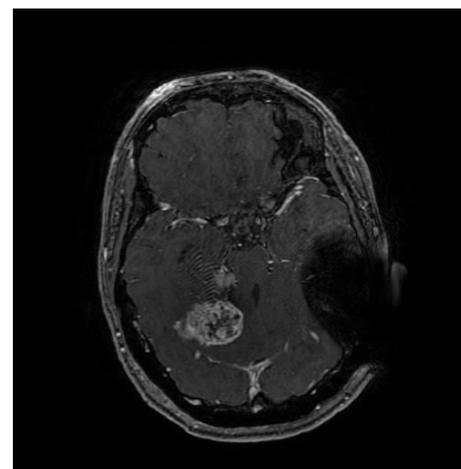
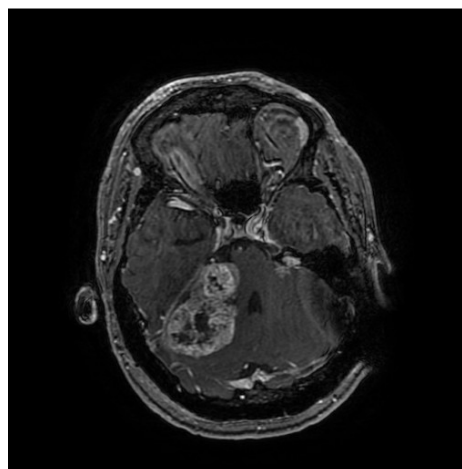
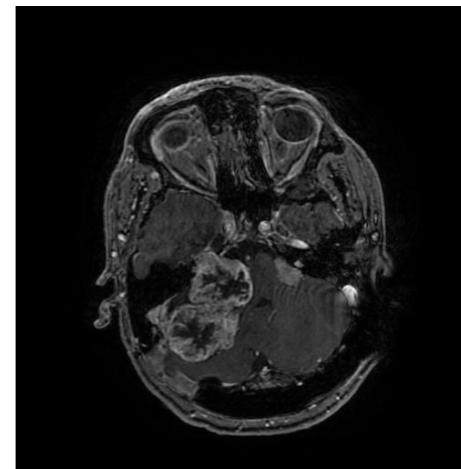
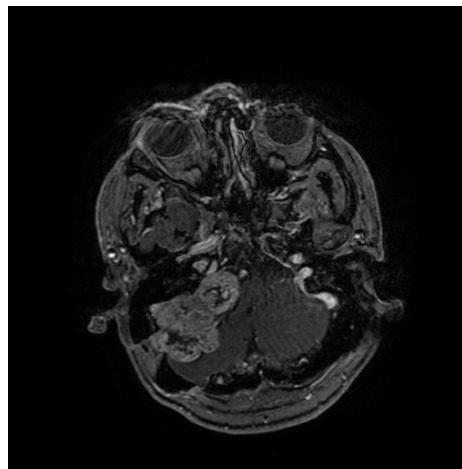
- zralý novorozenec z III. gravidity , 3500g / 50 cm
- po porodu zjištěna **rozštěpová vada** – rozštěp měkkého patra
- PMV: průměrný až mírně opožděný – seděl v 7-8 měsících, chůze po 12. měsíci, první slova v 1.5 roce, dvouslovné věty až ve dvou letech
- ve 2 letech plastická korekce rozštěpové vady
- v 6 letech stomatologická operace
- opakované luxace levého loketního kloubu

Kazuistika

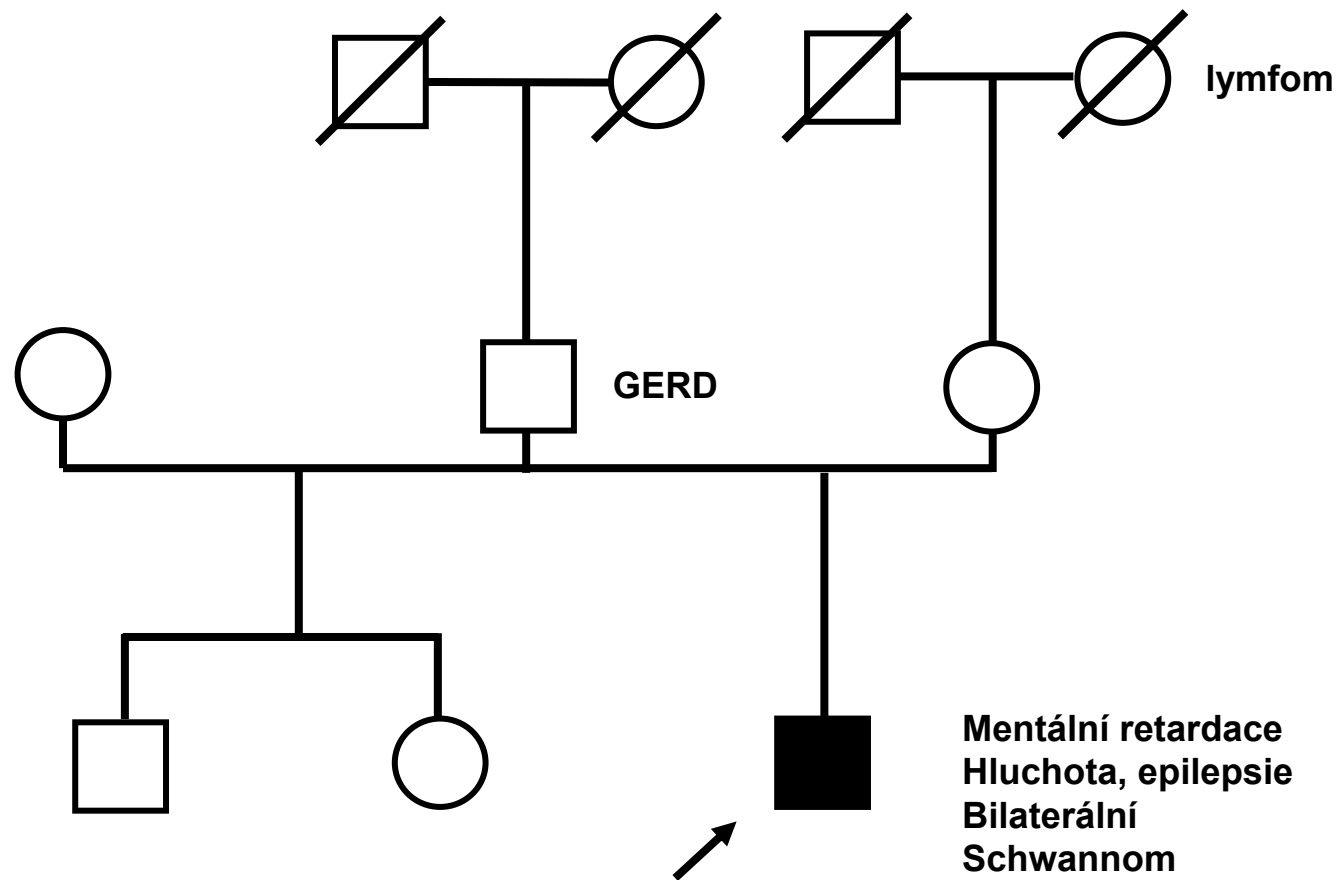
- v dětství opakované infekce v ORL oblasti - rhinitis, sinusitis, otitis media
- po 10. roku života postupná ztráta sluchu – **hypakuse**, těžká nedoslýchavost vpravo, praktická hluchota vlevo (kochleární implantát)
- od 15. roku rozvoj **epilepsie** - záchvaty charakteru zatětí + současně myoklonie DKK, délka jednotlivých záchvatů cca 3 s, denně 1-2x, po záchvatu únava, bolesti hlavy, zavedeny antiepileptika (Lamotrigin) s dobrým efektem
- **mentální retardace**: v popředí výrazná vývojová dysfázie expresivního, částečně i receptivního typu; mentální schopnosti celkově podprůměrné až hraniční, s disharmoniemi, slabší výkony zejména u verbalizovaných úkolů, lepší výkony v testech s jasnou vizuální podporou, dysgrafie

Nádorové onemocnění u probanda

- ve 25 letech (1/2021) diagnostikován Schwannom akustiku
- nález pouze parciálně resektabilní, terapeutické pokusy 1/2021 vpravo, 3/2021 vlevo neúspěšné
- residuální těžká paresa VII. l. dx

Rodokmen

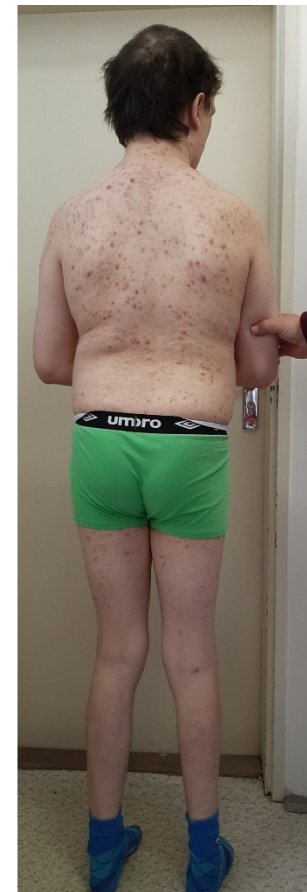

Rodinná anamnéza

- matka nar. 1960 – prodělala Lymeskou boreliózu
matka matky- ca lymf. uzlin, zemřela
otec matky- DM, zemřel
- otec nar. 1971 - žaludeční potíže
matka otce – žaludeční vředy
- otec otce - DM, potíže s játry
- sourozenci: bratr nar. 1985- astma bronchiale, sestra nar. 1990
zdráva
- v rodině jinak bez anamnézy vrozených vývojových vad,
poruchy sluchu, dalších nádorových onemocnění

Fenotyp pacienta

- výška 160 cm, váha 52 kg
- pyknický habitus, hypotrofie svalstva, zploštělá hrudní kyfóza, zdůrazněna bederní lordóza, genua vaga
- mnohočetné fibromy kůže, pozměněny sekundárním akné, konglomata
- asymetrie obličeje z důvodu parézy faciálního nervu, ptóza víček, divergentní strabismus,, hypertelorismus, epikanty, široký kořen nosu, úzké rty, ušní boltce položené díže a dorsálně rotované, níže položená hranice vlasů
- sekundární pohlavní charakteristiky méně vyvinuté, gynekomastie, zevní genitál mužský

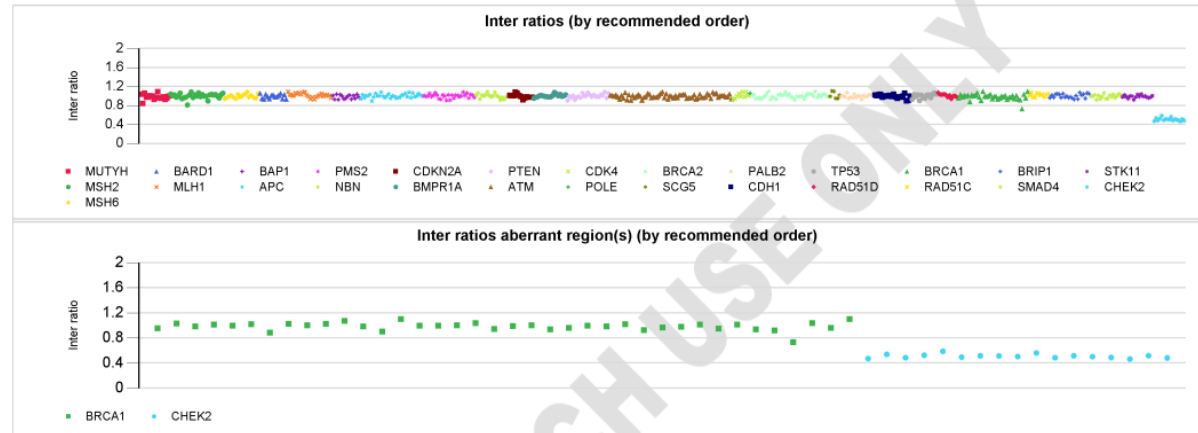
Vyšetření

- **Karyotyp (1995):** 46,XY; normální mužský karyotyp
- **metabolické nemoci /DPM UDMP VFN Praha/:**
negativní výsledek screeningových vyšetření
- **syndrom Cornelia de Lange:** /laboratoř pro studium mitochondriálních poruch KDDL, VFN Praha – izoelektrická fokusace séra s následnou imunofixací prokázala fyziol. spektrum sialovaných forem transferinu
- **Rok 2023 - vyšetření BRONCO /NGS sekvenování, nádorový panel/:**
- **detekce SNV: negativní** sekvenční patogenní varianta pro nádorovou susceptibilitu nenalezena

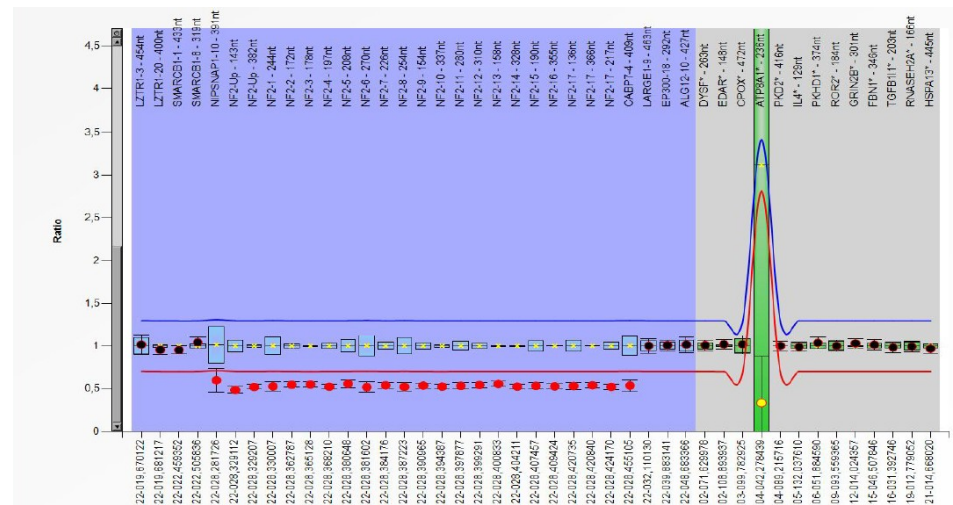
Vyšetření

- CNV analýza (digitální MLPA): **heterozygotní delece *CHEK2* genu**

Result Summary

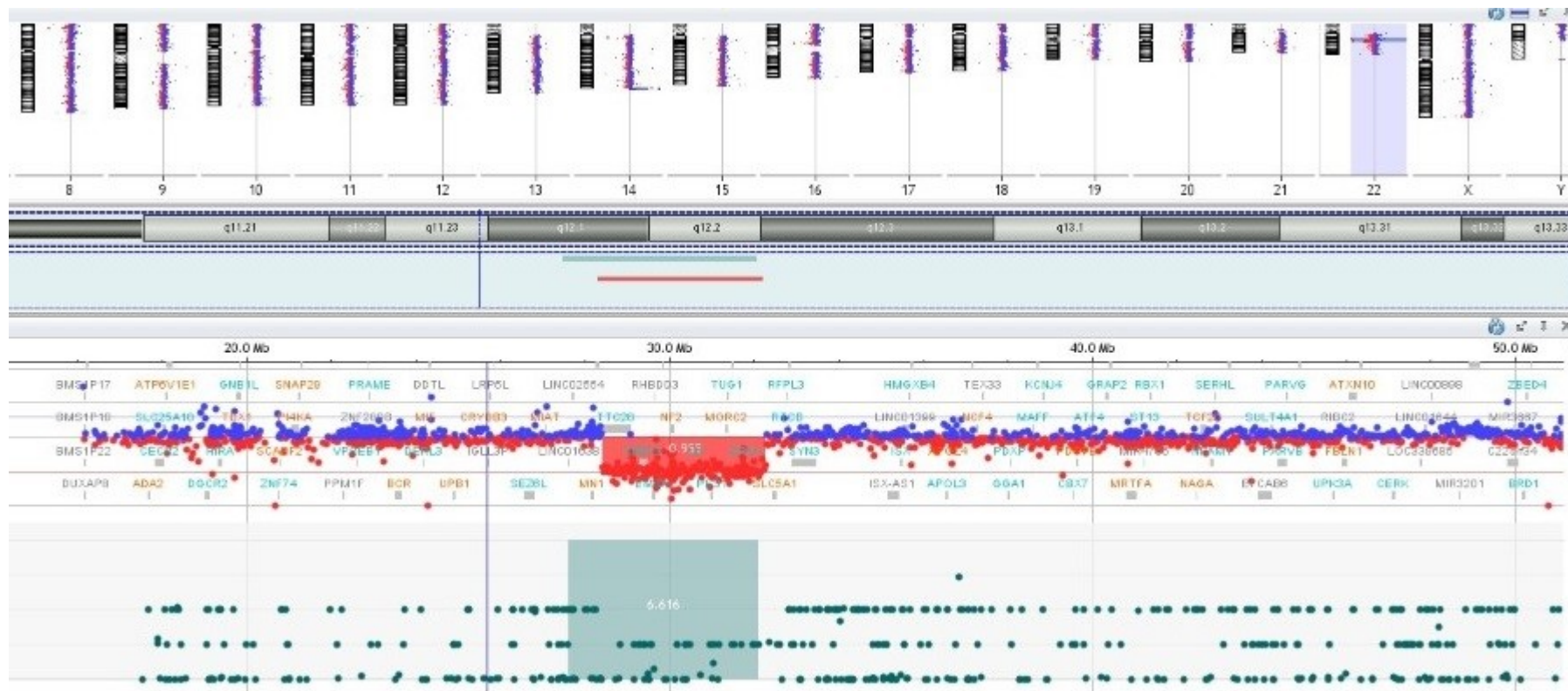

- MLPA analýza: **heterozygotní delece *NF2* genu**

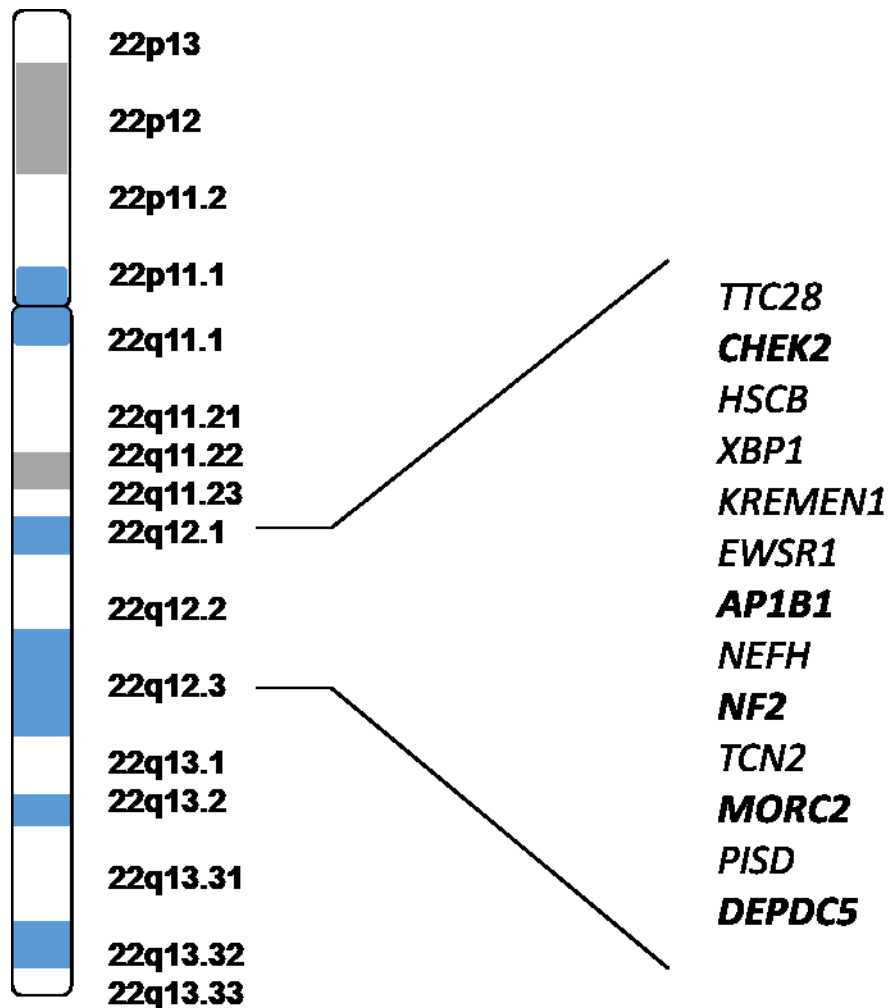

Vyšetření

- Array CGH: **rozsáhlá delece o velikosti 3.8 Mb: 22q12.1- 22q12.3**

Rozdíly a shody u publikovaných případů

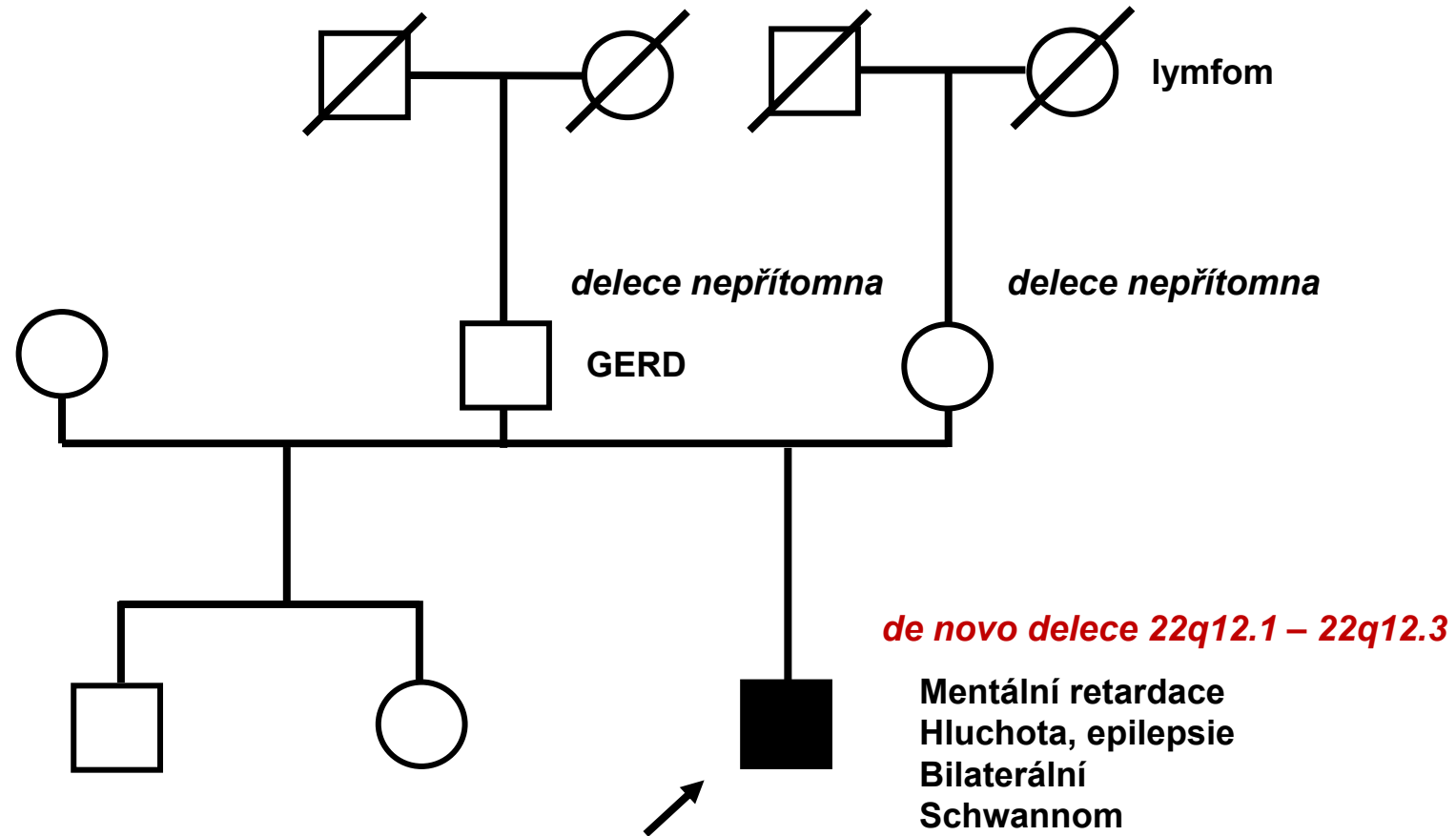

delece *NF2* genu - rozvoj oboustranného Schwannomu – medián nástupu příznaků byl 17-22 let. Penetrance nemocnění >95%.

příznak velkých delecí 22q12 - rozštěp patra, rozštěp vuly, vysoké klenuté patro nebo velofaryngeální insuficience.

delece 22q12 - rozvoj epilepsie. Všichni byli nositeli mutace v genu *DEPDC5* gene (at the distal part of the deletion in present case). Ztrátové mutace *DEPDC5* způsobují familiární fokální epilepsii charakterizovanou opakovanými záchvaty vznikajícími v různých kortikálních oblastech.

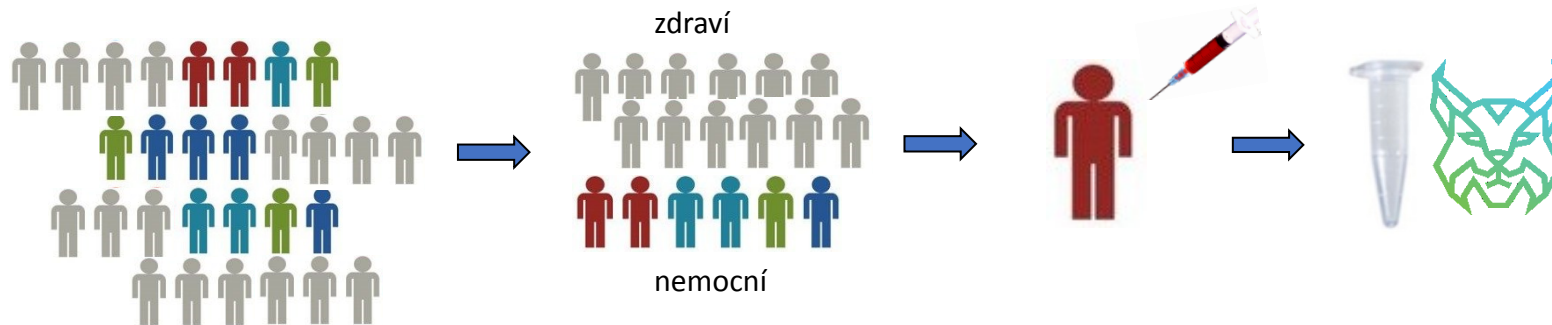
de novo delece 22q12.1 – 22q12.3

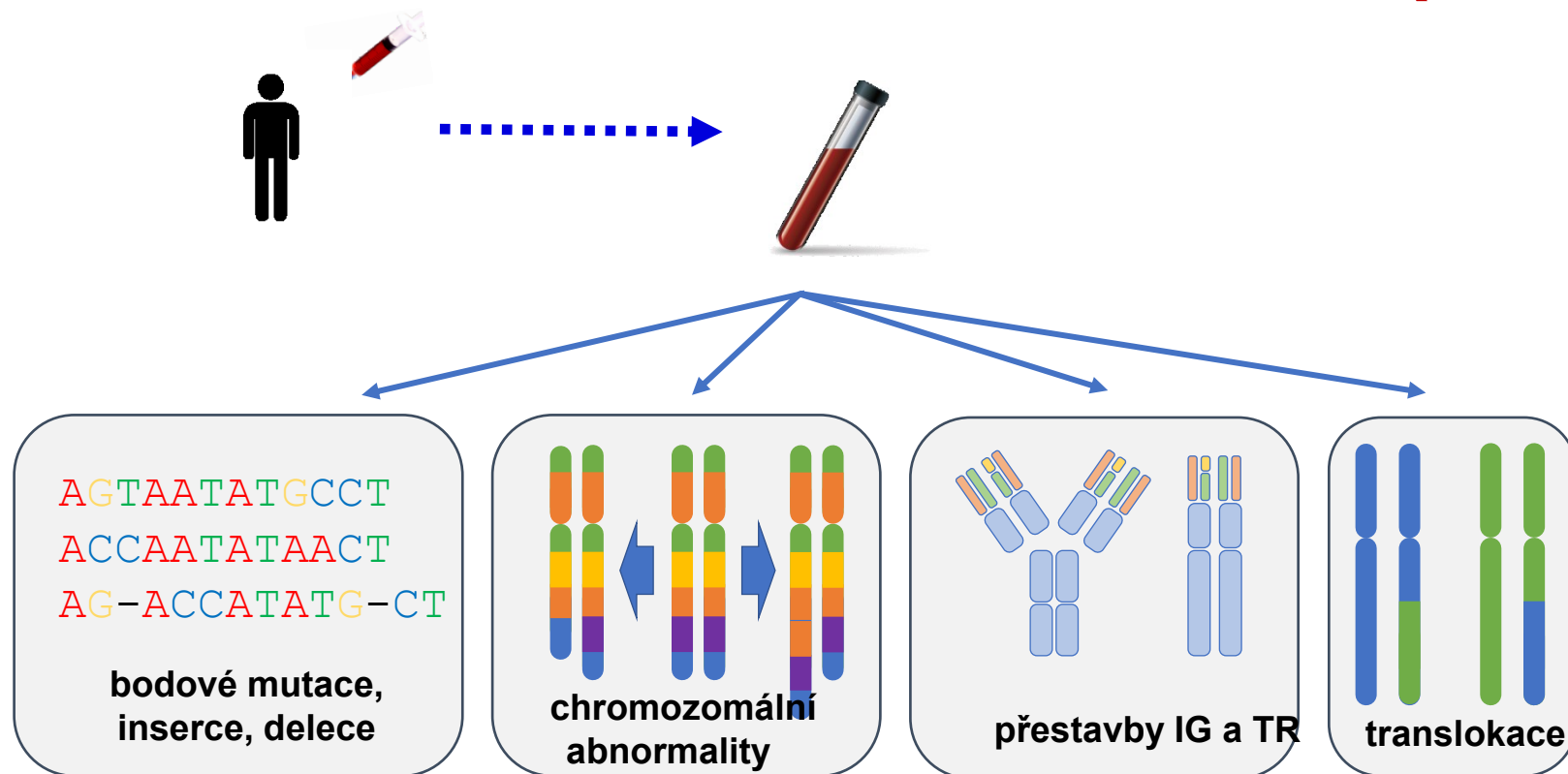
2. NGS panel LYNX

(LYmphoid NeXt-Generation Sequencing) diagnostic tool

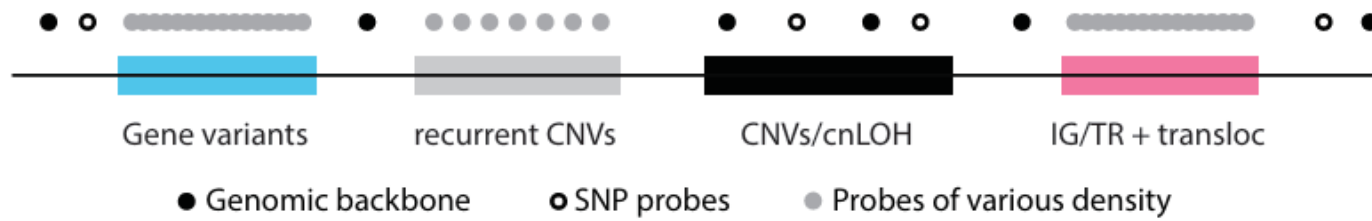
- všestranný nástroj určený pro diagnostické i výzkumné hematologické laboratoře (CLL, ALL, AML, lymfomy)
- umožňuje v jednom testu analyzovat různé typy molekulárních biomarkerů u nejběžnějších typů lymfoproliferativních onemocnění
(ČR: > 2000 lidí / rok)

Moderní laboratorní postup (NGS)

Chráněno užitným vzorem (PUV
2020-37316)

List of genes

<i>ARID1A</i> ^{1,4,6,7}	<i>ASXL</i> ^{1,2}	<i>ATM</i> ^{1,5}	<i>BCL2</i> ^{1,3-5}	<i>BCL6</i> ^{1,3-5}
<i>BIRC3</i> ^{1,5}	<i>BRAF</i> ¹⁻⁴	<i>BTG1</i> ^{1,3}	<i>CARD11</i> ^{1,3-5}	<i>CCND1</i> ⁵
<i>CD79A</i> ^{1,3}	<i>CD79B</i> ^{1,3,5}	<i>CDKN2A</i> ¹⁻⁵	<i>CDKN2B</i> ²⁻⁴	<i>CHD2</i> ¹
<i>CREBBP</i> ¹⁻⁴	<i>CRLF2</i> ²	<i>CXCR4</i> ^{3,7}	<i>EBF1</i> ³	<i>EGR2</i> ¹
<i>EP300</i> ^{1,3,4}	<i>ETV6</i> ²	<i>EZH2</i> ²⁻⁴	<i>FBXW7</i> ¹	<i>FLT3</i> ²
<i>FOXO1</i> ⁴	<i>ID3</i> ^{3,6}	<i>IKZF1</i> ²	<i>IKZF3</i> ¹	<i>IL7R</i> ²
<i>JAK1</i> ^{1,2}	<i>JAK2</i> ^{1,2}	<i>JAK3</i> ²	<i>KMT2A</i> ^{1,2}	<i>KMT2D</i> ^{1,3-5}
<i>KRAS</i> ^{1,2}	<i>MEF2B</i> ³⁻⁵	<i>MGA</i> ¹	<i>MYC</i> ^{2,4,6}	<i>MYD88</i> ^{1,3-5,7}
<i>NF1</i> ^{1,2}	<i>NFKBIE</i> ¹	<i>NOTCH1</i> ^{1,3-6}	<i>NOTCH2</i> ^{3,5}	<i>NRAS</i> ^{1,2}
<i>NSD2</i> ⁵	<i>P2RY8</i> ³	<i>PAG1</i> ²	<i>PAX5</i> ^{1,2}	<i>PIM1</i> ^{1,3}
<i>PTEN</i> ²⁻⁴	<i>PTPN11</i> ^{1,2}	<i>POT1</i> ¹	<i>RB1</i> ^{1,2}	<i>RPS15</i> ¹
<i>RUNX1</i> ²	<i>SAMHD1</i> ¹	<i>SETD2</i> ^{1,2}	<i>SF3B1</i> ^{1,5}	<i>SH2B3</i> ²
<i>STAT6</i> ^{3,4}	<i>TCF3</i> ^{3,6}	<i>TNFRSF14</i> ^{3,4}	<i>TP53</i> ¹⁻⁶	<i>UBR5</i> ⁵
<i>XPO1</i> ¹	<i>ZMYM3</i> ¹			

Rearrangements¹⁻⁷

IGH locus	79 genes
IGK locus	45 genes
IGL locus	42 genes
TRA locus	96 genes
TRB locus	64 genes
TRG locus	13 genes
TRD locus	11 genes

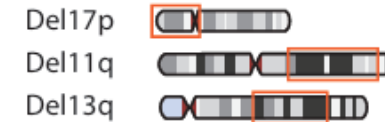
Translocations³⁻⁶

CCND1/IGH	t(11;14)
BCL2/IGH	t(14;18)
BCL6/IGH	t(3;14)
MYC/IGH	t(8;14)

Recurrent deletions^{1,5}

> 300 kb/1 Mb

Genome wide CNVs¹⁻⁷

> 6 MB across whole genome

cnLOH¹⁻⁷

according to SNP probe density

| exon-proximal probes

| 3'UTR region included

| introns included

¹CLL ²ALL ³DLBCL ⁴FL ⁵MCL ⁶BL ⁷WM

Nově vytvořený software

lynx.ceitec.muni.cz

Analysis Results

Run56

Summary SNVs CNVs

Log₂ ratio

BAF plot

IGV hg38 chr11 chr11:108,312,426-108,312,500 93 bp

Refseq Genes

Gene	Chromosome	Position	Variant Type	SNV	Ref	Alt	Protein Change	Transcript
ATM	11	108312467	missense_variant	SNV	A	C	p.Lys1992Thr	Transcript
RPS15	19	1440146	missense_variant	SNV	C	T	p.Pro80Ser	Transcript
RUNX1	21	34792308	missense_variant	SNV	A	G	p.Ser424Pro	Transcript
RUNX1	21	34792310	missense_variant	SNV	C	G	p.Arg423Pro	Transcript
EP300	22	41146776	missense_variant	SNV	T	G	p.Ser697Arg	Transcript
POT1	7	124858948	missense_variant	substitution	AT	CA	p.Tyr67Leu	Transcript

Praktické využití

Diagnostika a výzkum: > 400 vzorků

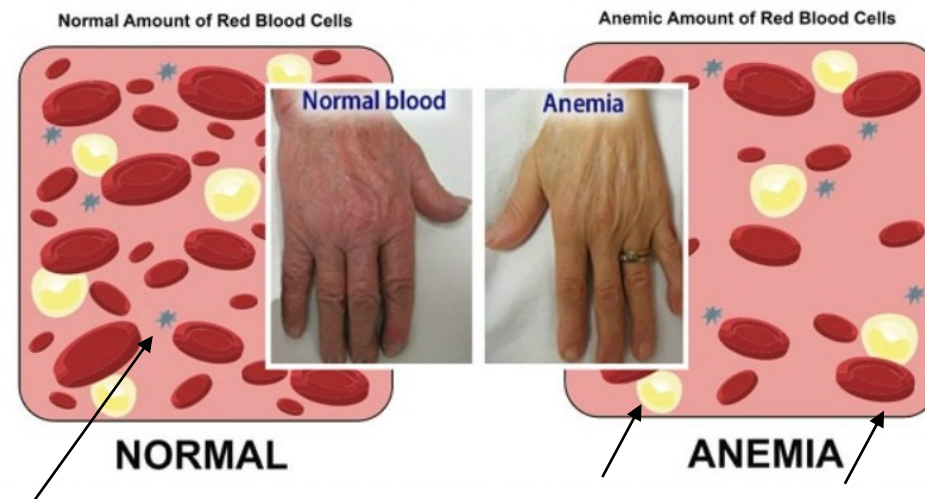
- IHOK FNB: > 100 diagnostických vzorků
- vyšetřované diagnózy: lymfoidní leukémie, lymfomy, mnohočetný myelom, ...
- materiál: krev, kostní dřeň, zamražená tkáň, parafinové bločky, ...
- projekty:
  - klonální evoluce chronické lymfocytární leukémie
  - analýza volné DNA u pacientů s lymfomy
  - a další

3. Celoexomové sekvenování (WES) u familiárních onemocnění krvetvorby

- **vzácná a heterogenní onemocnění:** variabilní klinická expresivita
nekompletní penetrance fenotypu
různý typ dědičnosti
- obtížné stanovení diagnózy – překryv klinických projevů, mírné formy
- dospělý věk, těžší symptomy - orgánové dysfunkce, postižení tkání, rozvoj syndromů
- přes 300 genů – některé geny predisponují ke vzniku hematologické malignity (AML, ALL, MDS) či solidních nádorů
- molekulární základ – buněčný růst, checkpoint aktivace buněčného cyklu, biogeneze ribozómů, nerovnováha telomer, homologní rekombinace, procesy DNA reparace

1. Vrozené anemie

- diagnostika krevního obrazu: MCV (erythrocyty), počet retikulocytů, anemický syndrom
- anemický syndrom:
  - pokles koncentrace Hb < 130 g/l u mužů,
< 120 g/l u žen
  - slabost, celková únava, bledost, dýchavičnost, tachykardie ...
- 70 genů (produkce a struktura erythrocytů – změny v Hb, diferenciaci a proliferaci erythrocytů, bun. stěny, jejich enzymů)
- nekorelace mezi genotypem a fenotypem
  - AD, AR dědičnost

Krevní destičky

leukocyty

erythrocyty

<https://www.practo.com/health-wiki/anemia-meaning-symptoms-and-types/93/article>

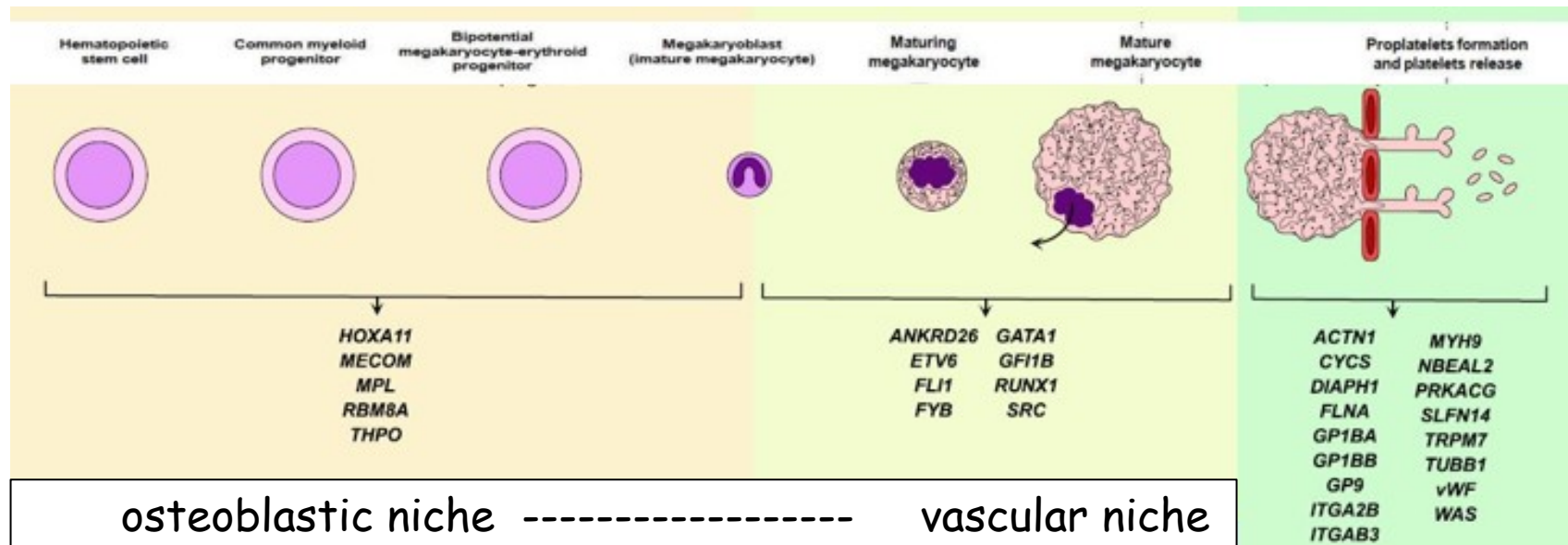
- ✓ *talasémie, Diamond-Blackfan, Fanconi A, Dyskeratosis congenita, aplastická anémie, hereditární sférocytóza, xerocytóza, stomatocytóza*

2. Dědičné trombocytopenie (IT)

- Nízká hodnota krevních destiček: mírná $100 - 150 \times 10^9/L$
středně těžká $50 - 100 \times 10^9/L$
těžká $< 50 \times 10^9/L$
→ žádná - mírně zvýšená krvácivost – těžké stavy
- 40 genů: megakaryopoetických a trombopoetických procesech

Diferenciace a dozrávání megakaryocytů

Produkce krevních destiček

- Uvolnění krevních destiček do krevního oběhu, řečiště

3. Vrozené neutropenie (CN)

- Krevní obraz: poškozená maturace neutrofilních granulocytů
(počet neutrofilů $< 2,0 \times 10^9/l$)

❖ AD, AR, X-vázaná dědičnost

✓ *sy, Fanconi A, GATA2 syndrom*

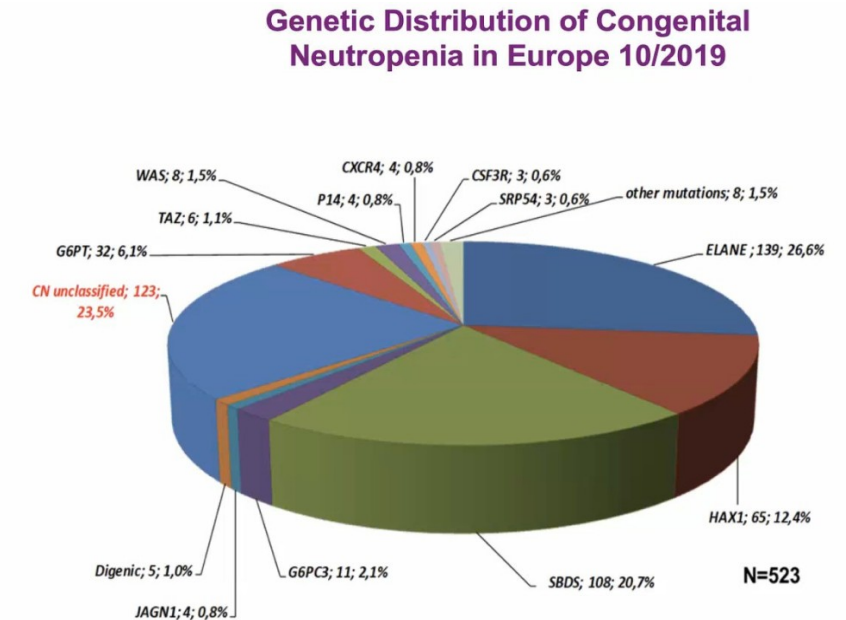
- sklon k infekcím, různé orgánové dysfunkce,
- predispozice k leukémiím (MDS, AML), ke vzniku lymfomů
- asociováno 24 genů:

ELANE – těžká CN / cyklická CN

HAX1 - Kostmannova nemoc (CNS, MR)

SBDS - Schwachman-Bodian-Diamond sy

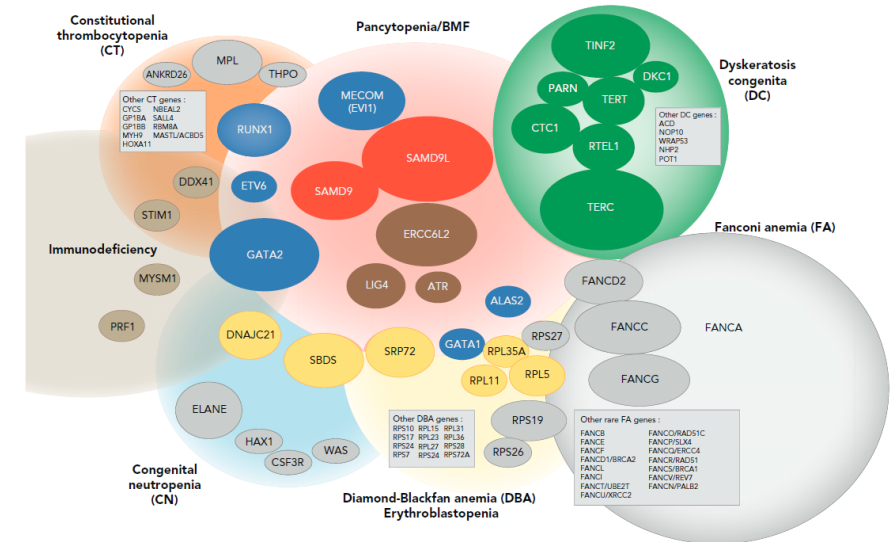
GATA2 sy – mírná forma CN

Welte et al., 2020

4. Syndromy selhání kostní dřeně (BMFS)

- podmíněné selháním funkce jedné nebo více hematopoetických linií
- *jedna nebo více abnormalit jiných orgánů*
- *zvýšené riziko rakoviny (predispozice k leukémii nebo solidním nádorům - krku a hlavy)*
- *BMFS ≈ dědičné cytopenie - odlišná klasifikace dětství*
- *více než 60 genů*
- ✓ *Fanconi anemie*
- ✓ *Dyskeratosis congenita*
- ✓ *Shwachman-Bodian-Diamond sy*
- ✓ *Diamond-Blackfan anemie,*
- ✓ *těžká CN*

Soulier et al., 2018

Kudy vede cesta ke celoexomovému sekvenování ?

❖ indikace k vyšetření zárodečných variant: **klinický genetik**

FN Brno - IHOK: prof. MUDr. Michael Doubek, CSc.

MUDr. Jakub Trizuljak

- lékaři z Ústavu lékařské genetiky a genomiky

- žádanka k vyšetření, informovaný souhlas (FNB / CEITEC MU)
- odběr biologického materiálu – **periferní krev** (2 – 5 ml), bukální stěr
- kostní dřeň, jiný odběr (při rozvoji malignity)
- **výběr pacientů** + sdílení informací o projevech nemoci + výsledky z vyšetření
„přesný fenotyp → cílený genotyp“
- minimálně 2 postižení a 2 zdraví jedinci v rodině
- trio-analýzy

Fakultní nemocnice Brno		Ústav lékařské genetiky a genomiky	
ŽÁDANKA K MOLEKULÁRNĚ GENETICKÉMU VYŠETŘENÍ			
Pacient: Jméno příjmení: _____		Datum narození: _____	
Číslo postižení: _____		Jméno lékaře: _____	
Datum narození: _____		Adresa: _____	
Příjmení: _____		Tel.: _____	
Město: _____		Kontakt na pacienta: _____	
Ostatní diagnózy: _____		Jazyk a podpis: _____	
Kontakt na pacienta: _____		Jazyk a podpis: _____	
Informace o odběru: ☐ periferní krev (EDTA/heparin) * ☐ tkáň (nativní/FFPE) *		☐ kostní dřeň (souběh do ICHT) ☐ jiná _____	
☐ bukální stěr _____			
Informační souhlas s vyšetřením (NUTNO VYPLNIT):			
☐ Je přitlačeno k této žádance			
☐ Byl zastán (z) lékařem (a) opakovaně vyšetřen			
☐ Je uveden v dokumentaci pacienta (jinak pro pacienty FNK FN Brno)			
☐ Pacient NROUMLAZI s anamnézním vyšetřením DNA/RNA/kužlí v rámci výzkumného a vědeckého účelu			
Požadovaná vyšetření:			
☐ amoniakální hyperamoniemie (AH)	☐ mutace v genu <i>PNB1</i>	☐ somatické	☐ germlinové
☐ translokace <i>CCND3/IGH</i> - <i>t(12;21)</i> , dg. MCL	☐ mutace v genech <i>BRCA1, BRCA2</i>	☐	☐
☐ translokace <i>BCR/IGH</i> - <i>t(9;22)</i> , dg. FL	☐ mutace v genu <i>ATM</i>	☐	☐
☐ translokace <i>MFC/IGH</i> - <i>t(8;22)</i> , dg. SL	☐ mutace v genech <i>SPK1, PDCD2</i>	☐	☐
☐ klonální IG	☐ mutace v genu <i>BCD2</i>	☐	☐
☐ klonální TR	☐ mutace v genu <i>CDC68</i>	☐	☐
☐ MMR u pacientů s CLL / MCL / FL *	☐ mutace v genu <i>MYD88</i>	☐	☐
☐ MMR u pacientů s ALL negativních na <i>BCR/ABL</i> *	☐ mutace v genu <i>KIT</i>	☐	☐
☐ t(11;22)(p11;p11) (Dlx1-pomociproteinův t(11;22))	☐ jiné geny _____	☐	☐
☐ अन्य CGH	☐ banking _____	☐	☐
☐ NGS panel pro lymphoproliferace (LNP)	☐ banking _____	☐	☐
☐ NGS panel pro amyloidózu s endogenním amyloidinem (BIMONCO 2E)	☐ projekt _____	☐	☐
☐ WES	☐ Odběrní požadavky vyšetření:	☐	☐
☐ Odběrní požadavky u rodinného příslušníka	☐ stanovení diagnózy	☐	☐
Jméno probanda: _____	☐ stanovení prognózy onemocnění	☐	☐
Státek k probandovi: _____	☐ rozhodnutí o typu léčby	☐	☐
Číslo postižené probanda: _____	☐ monitoring onemocnění	☐	☐
Jméno probanda: _____	☐ jiné _____	☐	☐
Pro další informace (vyplňte laboratorně):		Druhá informace (diagnóza, terapie):	
Datum a čas příjmu vzorku: _____		_____	
Příjme: _____		_____	
Číslo vzorku v úst. _____		_____	
Zpracoval (jméno a příjmení): _____		_____	
Převzal (jméno a příjmení): _____		_____	
Vydávkem vyšetření: _____		_____	
2-1842217		* metodou ze Stránské	

Workflow pro metodiku WES

- izolace DNA

(dostupní koncentrace od 100 ng)

- příprava sekvenační knihovny WES: KAPA HyperCap workflow 3.3 (Roche)

- více vzorků najednou

- laboratoř ~ 3 dny

www.sequencing.roche.com

www.sequencing.roche.com

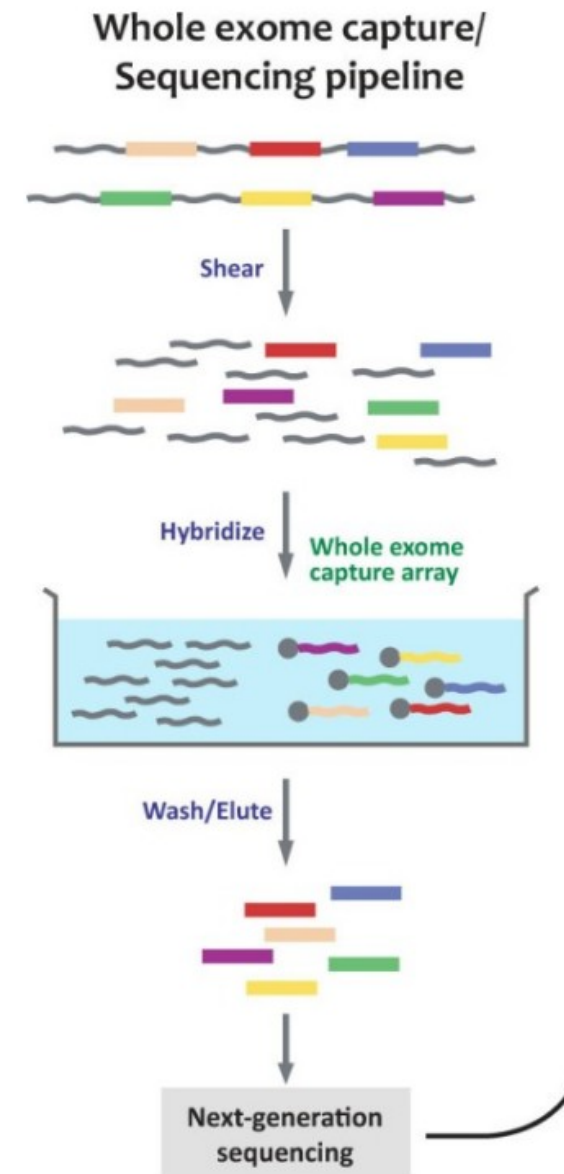
- vlastní proces sekvenování – CF CEITEC:

sekvenátor „NextSeq 500“

- hloubka čtení 30 x (pro 90 % dat)

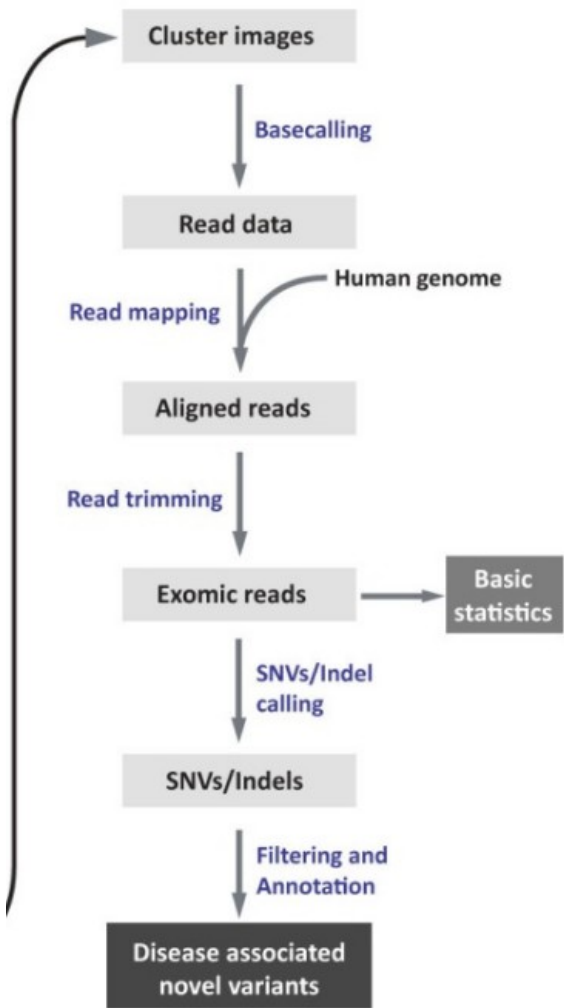

www.nextseq500.illumina.com

Bioinformatická analýza WES dat

Computational pipeline

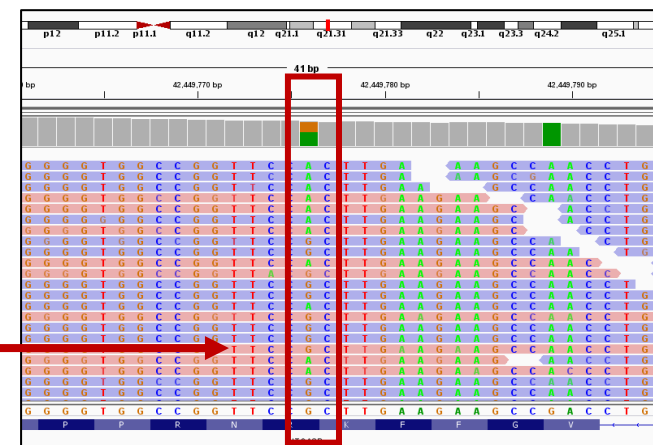
Gerald Goh et al., 2018

- získ hodnotitelných genových dat – soubor dat ve formátu MS Excell

1/ jednonukleotidové záměny/krátké del, inserce (SNV/ indel)

- DESÍTKY až STOVKY tisíc variant

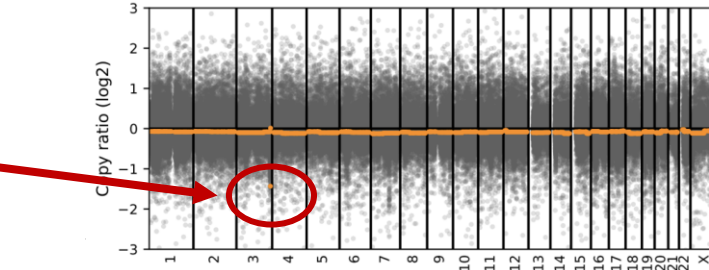
32541401	A	C	exonic	TMEM398	nonsynonymous SNV	TMEM398:NM_018
34066567	G	A	exonic	CSMD2	nonsynonymous SNV	CSMD2:NM_001283
35227466	A	C	exonic	GJB4	nonsynonymous SNV	GJB4:NM_153212:e
35334404	T	G	exonic	DLGAP3	nonsynonymous SNV	DLGAP3:NM_00108
36752687	A	G	exonic	THRAP3	nonsynonymous SNV	THRAP3:NM_00132
39775303	A	G	exonic	MACF1	nonsynonymous SNV	MACF1:NM_012090
42660679	C	A	exonic	FOXJ3	nonsynonymous SNV	FOXJ3:NM_0011988
46751369	G	A	exonic	LRR41	nonsynonymous SNV	LRR41:NM_006369
47717094	G	A	exonic	STIL	nonsynonymous SNV	STIL:NM_0104816
54433431	AA	-	exonic	LRR42	frameshift deletion	LRR42:NM_052940
67390438	C	T	exonic	WDR78	nonsynonymous SNV	WDR78:NM_024763
87038327	C	T	exonic	CLCA4	nonsynonymous SNV	CLCA4:NM_0121283
100661842	T	C	exonic	DBT	nonsynonymous SNV	DBT:NM_001918:ex
111861985	A	G	exonic	CHIA	nonsynonymous SNV	CHIA:NM_00112
143767778	T	A	exonic	PPIAL4G	nonsynonymous SNV	PPIAL4G:NM_00112
144853248	G	C	exonic	PDE4DIP	nonsynonymous SNV	PDE4DIP:NM_00135
145562938	G	A	exonic	ANKRD35	nonsynonymous SNV	ANKRD35:NM_0012
146398387	G	C	exonic	NBPF12	nonsynonymous SNV	NBPF12:NM_00127
146398425	C	A	exonic	NBPF12	nonsynonymous SNV	NBPF12:NM_00127
146400208	A	C	exonic	NBPF12	nonsynonymous SNV	NBPF12:NM_00127

Výstup z IGV (Intergrative Genomics Viewer)

2/ varianty v počtu kopií – rozsáhlé delece, inserce (CNV)

chr3	196217828	1,97E+08	SLC51A	CCDS3315.1	clinvar	rev	PCTY1A	TCTEX1D2	-1.38856	14.52	191	172.9	q29					
chr3	197297755	19808877	BDNF	CCDS1335.1	RUCR4	PTTDL2	CCDS3328.1	CCDS3380.1	LPH4	CCDS3311.1	RPL5A	-0.048963	30.4774	106	97.1961	q9		
chr4	18500	49336424	CCDS75075.1	ZNF595	CCDS75076.1	ZNF718	CCDS75078.1	ZNF712	CCDS19111.1	ZNF412	ZNF72	-0.079642	31.617	315	3010.43	p16.3p16		
chr4	49708600	19024055	DCUN1D4	LRR66	RCV00276015	RCV000594412	SGCB	CCDS3489.1	SPATA18	CCDS47053.1	USI	-0.108915	26.924	7906	7143.06	p11q11q1		
chr5	10500	47300085	PLEKHG48	LRR148	CCDC127	CCDS3853.1	CCDS7992.1	CCDS58941.1	POC6D	CCDS58940.1	LCI	-0.0736269	29.6285	2545	2302.87	p15.33p15		
chr5	49610214	18147759	EMB	CCDS3954.1	CCDS4949.1	PARP8	ISL1	PELUTGAI	ITGA2	CCDS3957	3clinvar	rev	MOS25	-0.100991	27.5637	10044	9147.2	q11.3q11.3
chr6	176244	5925454	CCDS4468.1	DUSP22	BP4	EXOC2	US18	FOXF2	RCV000171256	CCDS4474.1	GMD5	MYL4	CCD	-0.005845	27.2067	6781	6249.17	p25.3p25.2
chr6	60230434	170745479	MTRNR19	XHDR852	FXBP1	LSN	CCDS4984.1	PTPAAL	CCDS4986.1	PHF3	EVS	CCDS47445.1	R	-0.0911381	27.2154	6955	6269.88	q11.3q11.1
chr7	10500	6555796	CCDS47522.1	3clinvar	rev	FAM20C	RCV000408633	W12	237811.1	POGFA	CCDS4	-0.123441	25.2854	4272	3828.5	p22.3p22.2		
chr7	65874074	159335473	VKORC1L1	CCDS5529.1	LGSUB	CCDS5530.1	RCV000178859	CCDS47597.1	CCDS5531.1	CRCP	TP51	-0.107266	26.3437	8597	7788.01	q11.21q11.1		
chr8	60500	46946270	ORAF21	ZNF396	CCDS3952.1	FRX25	CCDS3953.1	TDRP	CCDS47759.1	LRCH1	DLAGAP2	RCV000	-0.082049	27.422	3415	3072.95	p23.3p23.1	
chr8	47262335	142678136	CCDS43737.1	SPOB	CCDS4480.1	CCDS4481.1	CCDS4482.1	PRKDC	MCHM	RCV00030599	RC	-0.109296	27.4259	5936	3350.37	q11.21q11.1		
chr9	14813	45151808	WASHC1	F0XD4	CCDS9438.1	CBWD1	DOCK4	RCV00050034	CCDS9440.1	ZKAN1	CCDS6441.1	L	-0.0789011	27.2937	2945	2663.47	p24.3p24.2	
chr9	60519058	138122007	SPATA31A5	SPATA31A7	CH17	ZNF619	1	ANKRD20A4	FOXDL5	CBWD5	CCDS75844.1	FOXDL4	-0.093655	27.3844	7835	7171.58	q121q12	

Výstup z CNVkit

Hledání variant pro dané onemocnění

Která varianta je ta, která způsobí nemoc?

→ komparativní přístup individuálně nastavený dle případu rodiny

- **segregační analýza** v rodinách
  - porovnání variant postižených pacientů a zdravých příbuzných
- **předpoklad dědičnosti** – autozomálně dominantní
  - autozomálně recesivní
  - X-vázaná
  - varianta „*de novo*“
- **virtuální panely genů:**
  - 1/ virtuální panely podle diagnózy
  - 2/ klinický exom (téměř 7000 genů)
- hodnocení v rámci **celého exomu** (20 000 genů)

Virtuální panel genů pro FHD (668 genů)

ABCA12	CLEC1B	GRB2	NAPG	PRKG2	SNAP25	VPS39	ACPS5	CLCN7	GUCY1A1	LRBA	PHGDH	RREB1	TBL1XR1
ABCB4	CLEC4F	GRK5	NBEA	PTEN	SNAP29	VPS41	ADA	CLPB	HEATR3	LSM11	PIGA	RYR1	TBX1
ABCC4	CNO	GRK6	NFE2	PTGIR	SNAPIN	VPS4B	ADA2	COG1	HELLPAR	LZTR1	PKHD1	SALL4	TBXS1
ABCG5	CSK	GUCY1A3	NIPSNAP3A	PTGS1	SNX1	VPS52	ADAR	COG4	HIRA	MAOD	PLAU	SAMM1	TCIRG1
ACSL4	CTTN	GUCY1B3	NOX1	PTK2	SRA1	VPS8	ADHS	COG6	HLA-B	MAGT1	PLEKH1	SARS2	TCN2
ACVRL1	DAAM1	HOOK3	NRG3	PTPN1	SRF	WDR66	AFG2A	COL4A5	HLA-DQA1	MAR2K1	PLOD3	SASH3	TET2
ADCY3	DIAPH2	HPS1	NSF	PTPN12	STOM	ZFPM1	AGK	COMT	HLA-DQB1	MARS1	PML	SAT1	TFRC
ADCY6	DIAPH3	HTR2A	NXF1	PTPN18	STX2	ATG2B	ALG12	CORIN	HLA-DRB1	MECP2	PM22	SCD5	TGFB1
ADCY7	DNAH11	CHD3	P2RX1	PTPN2	STX1	ATM	ALG8	CR2	HLCS	MED12	PNP	SCARB2	THBD
ADORA2B	DNM1L	INPP5D	P2RY1	PTPN6	STX4	BLM	AMN	CTLA4	HMGCL	MGAT2	POLRMT	SCN10A	TLR7
ADORA2A	DNM2	ITGA5	P2RY13	PTPN7	STX6	CDAN1	ANKRD11	CTNBL1	HMOX1	MMAB	POMP	SCN11A	TLR8
ADORA2B	DNM3	ITGB1	PADI2	PTPN9	STX7	CEBPA	APOE	CUBN	HP53	MMAB	PIL1	SCN9A	TMEM165
ADRBK1	EFNB1	ITPR1	PDE2A	PTPRA	STXB1	DDX41	ARHGAP31	DCLRE1C	HP55	MMACHC	PRDX1	SEC24C	TNFAIP3
AK3	EPHA4	KIAA1109	PDE3A	PTPRC	STXB3	EPICAM	ARHGAP1	DEF6	HP56	MMUT	PRF1	SF3B1	TNFRSF13B
AKT1	EPHB1	KIAA2018	PDE4D	PTPRJ	STXB4	GSKIP	ARPC1B	DGKE	HSCB	MOGS	PRIM1	SH2D1A	TNFRSF11
AKT2	ERG	LAIR1	PDE5A	RAB27A	STXB5L	HAX1	ARVCF	DGUOK	ICOS	MPIG6B	PSAP	SKIC2	TNFSF11
ALOX12	EXOC1	LPAR1	PDPK1	RAB27B	STXB6	CHEK2	ASAH1	DHFR	IFIH1	MKAS	PSMB4	SKIC3	TNFSF12
ANKRD12	F2R	LTBP1	PDZD3	RAB38	SUZ12	MLH1	ASXL1	DLL4	IFNG	MS4A1	PSMB8	SLC19A2	TNFSF4
ANKRD18A	FZRL3	LY6GGF	PDZK1	RAB4A	SYK	MSH2	ATP6AP1	DNAJC21	IFNGR1	MTHFD1	PSMB9	SLC20A2	TNIP1
ANKRD18B	FARP2	LYN	PEAR1	RABGGTA	SYTL3	MSH6	ATP6V1B2	DNASE1	IGHG1	MTOR	PSTPIP1	SLC35A1	TOM1
ANKRD33	FCER1G	MAP2K2	PECAM1	RAC1	SYTL4	NBS1	ATP7B	DOCK2	IKZF5	MVK	PTPN22	SLC37A4	TPP2
AP3D1	FERM1T1	MAP2K4	PGM3	RAI1	TAL1	NF1	ATRX	DOCK6	L110	MYORG	PKK	SLC39A7	TREX1
AP3M1	FGD3	MAP3K9	PHOX2A	RAP1B	TAOK1	PAX5	BANK1	DZD1P1	IL6ST	MYSM1	RAG1	SLC46A1	TRNT1
AP3S1	FGR	MAPK1	PIK3CA	RAP1GAP	TEC	PMS2	BCR	EFL1	L7R	NAA10	RAG2	SLC7A7	TTC7A
APC	FHOD1	MAPK13	PIK3CB	RAP1GAP2	TGFBR3	RBBP6	BLK	ELF4	IRAK1	NABP1	RARA	SLF2	TUBA8
ARHGAP1	FLII	MAPK14	PIK3R1	RAP1GDS1	TLN1	RECQL2	BRAF	ENPP1	IRF2BP2	NBN	RASA2	SMARCC1	TNYS
ARHGAP17	FMN1L	MAPK8	PIK3R3	RGSI0	TLR2	RECQL4	BTNL2	EOGT	IRF5	NFKB1	RASGRP1	SMARCD2	UBA1
ARHGAP32	FMNL3	MSD1	PIK3R5	RGSI8	TMCC2	RPL23	C3	EPB42	IRF8	NFKB2	RBP1	SMCS	UBE2L3
ARHGAP6	FRMPD1	MKL1	PLA2G4C	RGSI9	TPM1	RPL36	C4A	EPH2	ITGAM	NHE11	RECQL	SMPP1	UF01
ARHGDI8	FYB	MLK1	PLCB2	RGS20	TPM4	RPS15	C4B	ERBB3	ITK	NIPBL	REL	SNX10	UNC13D
ARHGDI8	FYN	MLPH	PLCB3	RG59	TRAF4	RPS27A	CA2	ERCC6L2	IVD	NLR4	RFX5	SOCS1	UCRFS1
ARHGFE12	GDJ2	MMP17	PLCG2	RHOA	TREML1	SLC25A38	CALR	ESCO2	JAM2	NLRP3	RFXANK	SOCS1	URO5
ARHGFE3	GFI1	MNX1	PLDN	RHOC	TRPM7	SRP72	CASP10	FARS2	JAZF1	NO53	RFXAP	SOCS2	USB1
ARRB1	GNAI2	MRRP54	PPP1CA	RHOF	TTC37	STN1	CD109	FAS	KARS1	NPM1	RIT1	SP110	USP18
ASPN	GNAI3	MUC1B	PPP1CB	ROCK1	TFE2	F2	CD19	FASLG	KCNJ1	NRAS	RNASEH2A	SPP1	VPS45
BAK1	GNAI1	MUC2	PPP1CC	ROCK2	TUBA3C	F5	CD40LG	FCGR2B	KCNM4	NSUN2	RNASEH2B	SPRED2	WARS2
BCL2L1	GNAI2	MUTED	PPP1R12C	SCAMP2	UNC13A	MTHFR	CD46	FCGR2C	KDM6A	NUMA1	RNASEH2C	SRP54	WDR1
BET1L	GNAQ	MYB	PPP1R12C	SCAMP5	UNC13B	PROC	CD55	FCGR3B	KIAA0319L	OCLN	RNU7-1	SRSF2	WFS1
BLOC1S1	GNAZ	MYH10	PPP1R14A	SCFD1	VAMP2	PROS1	CD81	FIP1L1	KIF15	OCLR	RPL18	STAT1	WIPF1
BLOC1S2	GNB2	MYH13	PPP1R2	SELP	VAMP3	F8	CDCA40	FLT1	KIT	OSTM1	RPL35	STAT2	XIAP
BLOC1S4	GNB3	MYL9	PRKACA	SERPINE2	VAMP7	F9	CDCA42	FOCAD	KMT2D	OTUD5	RPL8	STAT3	XPR1
BMP4	GNB5	MYLK	PRKACB	SERPINE2	VAMP8	F11	CFB	FOXP3	KRAS	P4HA2	RPL9	STAT4	ZAP70
BTBD9	GNGL1	MYLK2	PRKAR2A	SLC35D3	VAV1	ABCA1	CFH	FYB1	LACC1	PCCA	RPS14	STAT5B	ZBTB16
C14orf133	GNGL2	MYO1B8	PRKCA	SLC3A3R1	VAV2	ABCC6	CFHR1	GALC	LAR5	PCCB	RPS15A	STING1	ZNF1
C19orf55	GNGL3	MYO3A	PRKCB	SLC3A3R2	VAV3	ABCD4	CFHR3	GBA1	LCK	PDCD1	RPS20	STOX1	
C20orf42	GNFS	MYO5A	PRKCO	SMAD1	VPS11	ABL1	C1F1	GIMAP5	LBR	PDGF8	RPSA	STFB	
C6orf25	GP5	MYO5B	PRKDI	SMAD6	VPS16	ACAD9	CITA	GNA14	LIPA	PDGFRB	RAS	TALDO1	
CD226	GRAP2	NAPA	PRKG1	SNAP23	VPS18	ACAT1	CISD2	GNAS	LMBRD1	PEPD	RAS2	TBC1D24	

Hodnocení a klasifikace WES variant

- **vybrané varianty** hodnotíme v populaci: GmoAD, ClinVar, A-C-G-T české genomy (<https://database.acgt.cz/>)
- **in silico analýza** variant pomocí nástrojů:
  - prediktory (Align GVGD, REVEL, SIFT, ...)
  - softwary, databáze (Alamut, VarSome, HGMD, OMIM)
  - krystalografická analýza
- **klasifikace klinického významu variant** (ACMG/AMP)
  - - klinicky významná zárodečná varianta
    - verifikace další nezávislou metodou

Třída 1 - benigní

Třída 2 - pravděpodobně benigní

Třída 3 - VUS - varianty
nejasného klinického významu

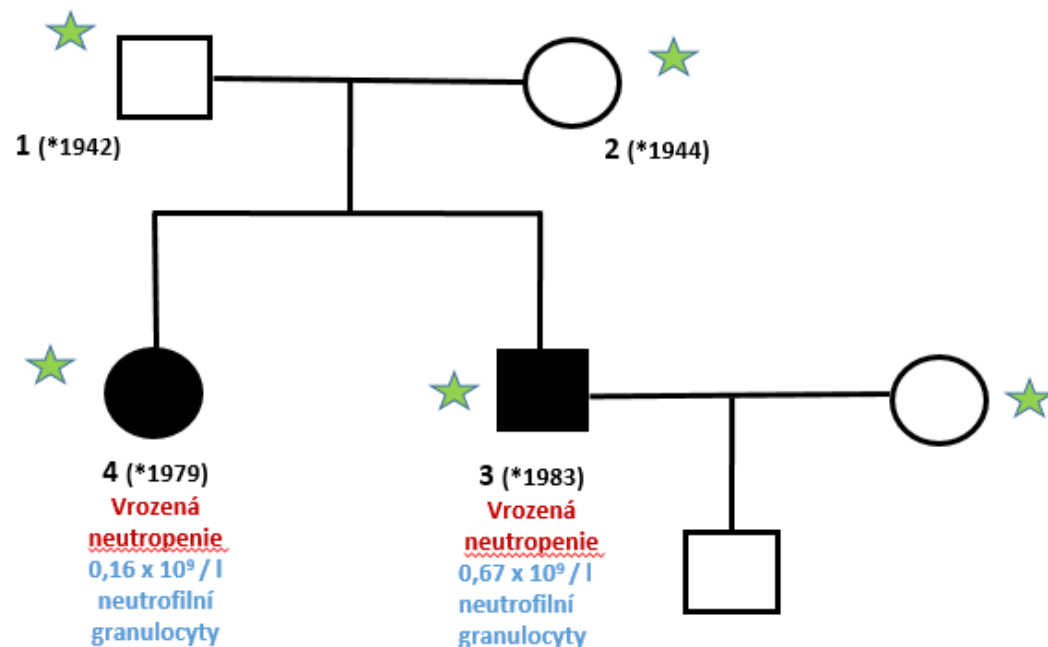
Třída 4 - pravděpodobně patogenní

Třída 5 - patogenní

Kazuistika – dědičná neutropenie u sourozenců

➤ Sestra probanda: 4, ročník 1979

- od 12 let časté záněty středního ucha, kožní infekce a záněty dásní
- stomatologické obtíže - kariézní chrup s nutností vícečetných extrakcí a náhrad implantátem
- KO: středně těžká až těžká neutropenie

➤ Proband: 3, ročník 1983

- od 10 let sledován pro neutropenii
- opakované záněty středního ucha - ve 14 letech operace levého ucha, v 15 letech pravého ucha
- v 18 letech incize pro hýžd'ový absces I.sin.
- v 19 letech mononukleóza
- ve 23 letech po terapii AIHA v důsledku epizod autoimunitní hemolytické anémie
- recidivující infekty ORL oblasti
- kariézní chrup, spodní můstky
- nekuřák

➤ **WES analýza: obou sourozenců a jejich rodičů**

Defektní chrup probanda - gingividita, stomatitida

Kazuistika – dědičná neutropenie u sourozenců

- WES: segreganční analýza - virtuální panel genů pro neutropenie
segreganční analýza - celý exom

- záchyt v *SBDS* genu: c.355T>C / c.536C>T
maternální alela / paternální alela

SHWACHMAN-BODIAN-DIAMOND sy

(AR onemocnění – insuficience pankreatu, kostní malformace, anomálie jater)

varianta **c.355T>C;p.(Cys119Arg)**
pravděpodobně patogenní

varianta **c.536C>T; p.(Pro179Leu)**
nová, raritní varianta typu

*funkční testování SBDS
variant na úrovni proteinu*

- pacienti: infekce, neutropenie
- až 30 % riziko rozvoje hematol. malignit (MDS/AML)

- upřesnění diagnózy
- pravidelné hematologické sledování na IHOKu: kvůli riziku rozvoje MDS či akutní leukémie
- analýza rodinných příslušníků - potomci jsou zdraví přenašeči této nemoci

Kde lze dále využít WES

- ❖ různé diagnózy - genetická pracoviště: mentální retardace, svalové dystrofie, epilepsie, syndromy, neznámé příčiny onemocnění
- ❖ analýza somatického exomu u pacientů s B-prekurzorovou akutní lymfoblastickou leukemií (standardní CELL chemoterap. protokoly, Blina-CELL, Pona-CELL)

- projekt v letech 2022 - 2025 (ÚHKT / IHOK FNB / ÚLGG MU)

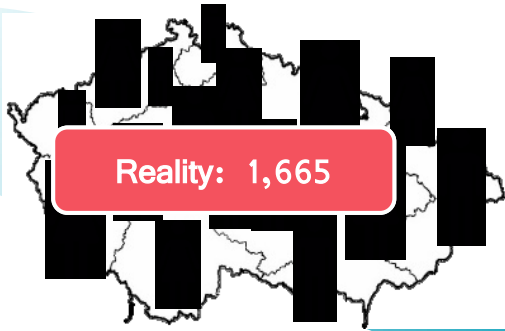
- vstupní vzorky: z data diagnózy x vzorku z remise (MRD negativní)
- nastavení metodiky pro rozšířené sledování pacientů s rozvojem ALL

4. Celogenomové sekvenování

Analysis of Czech Genomes for Theranostics

(A-C-G-T)

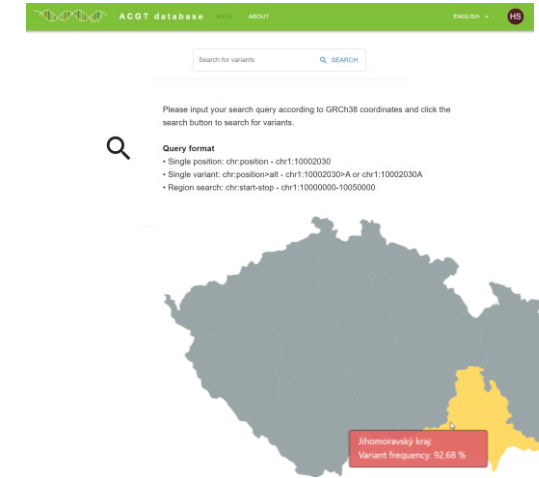
Plan: 1,500 healthy
Czechs from all regions

questionnaire and
blood sample collection,
DNA isolation

Plan: 1,000+ genomes
sequencing

Database of variant frequencies at
individual positions in the genome
(gnomAD-like browser)

1

30 to 55 years old, male & female

2

Father comes from the same Czech region as mother

3

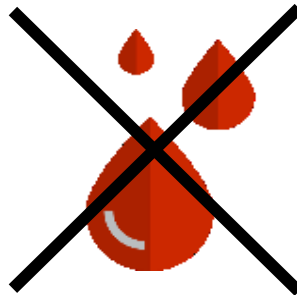
Healthy
(No genetic disorders)

4

NOT a transplant recipient

5

NOT a recipient of blood transfusion (in last 6 months)

6

NOT a pregnant woman

Příprava knihoven

- PCR-free (minimální technický bias, bez PCR chimér a chyb)
  - 1000 ng DNA na vstupu
- KAPA Hyperprep kit nebo Illumina TruSeq DNA PCR-free
- Kvantifikace pomocí qPCR (KAPA Library Quantification Kit)
- Elektroforéza produktu z qPCR

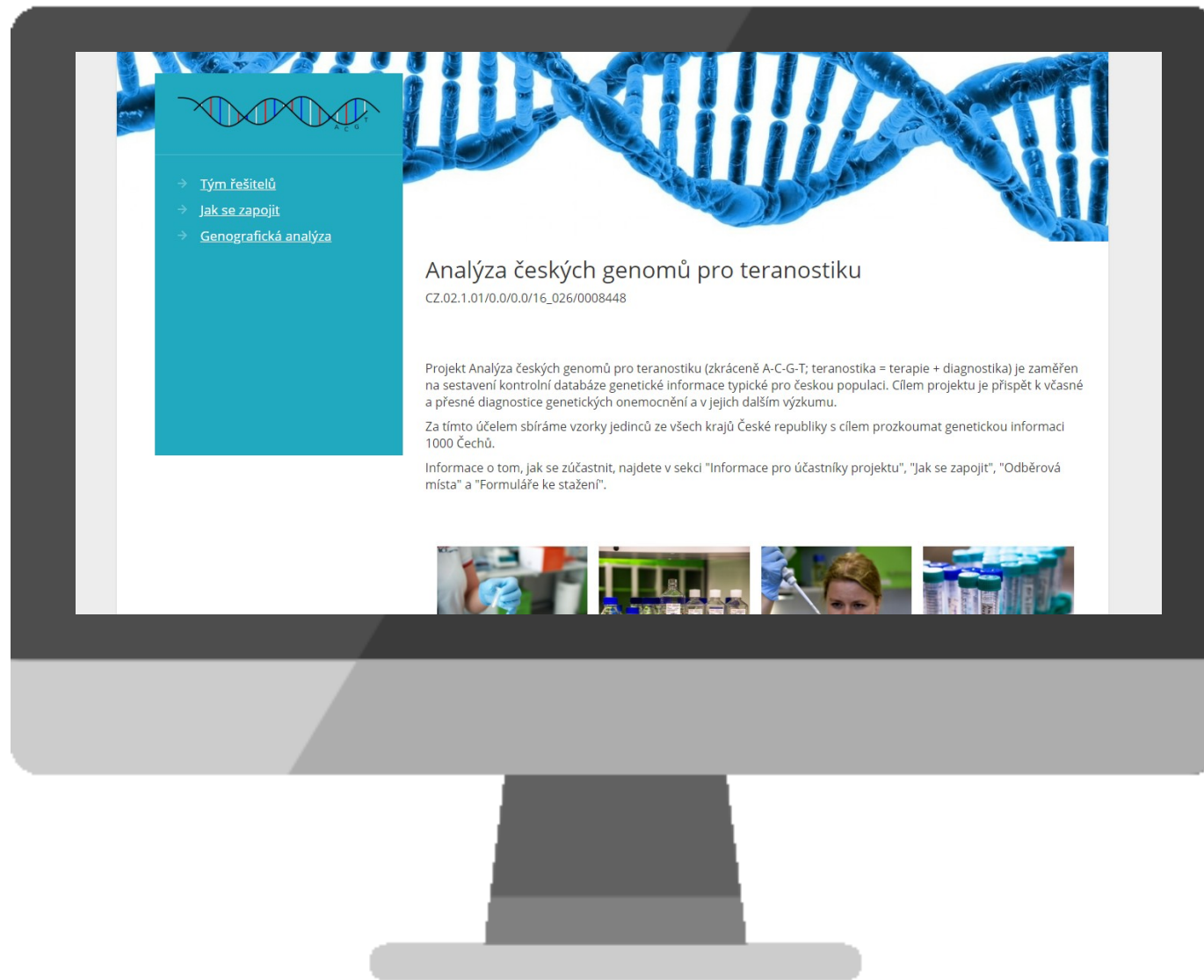

Library preparation and sequencing

- PCR-free library preparation (minimal technical bias)
  - **Illumina NovaSeq**
  - Paired-end 2×150 bp
  - Average coverage: 30x
-

www.ACGT.cz

MUNI

Variant search

Vyhledej varianty

chr3:100600000-100665000

 HLEDAT

Show column filtering

Position	Reference	Alternate	rs ID	ACGT Czech Repu...	Gene	Consequence	Hlavní město Praha	Jihomora...
____	____	____	____	____	____	____	____	____
chr3:100663297	T	A	rs1185983	100 %	ADGRG7	intron_variant	0	100
chr3:100663657	C	T	rs1184855597	2.08 %	ADGRG7	intron_variant	0	2.44
chr3:100663664	C	G	rs1165536	89.58 %	ADGRG7	intron_variant	0	92.68
chr3:100663699	G	C	rs1165535	100 %	ADGRG7	intron_variant	0	100
chr3:100664080	A	T	rs149091956	2.08 %	ADGRG7	intron_variant	0	2.44
chr3:100664091	T	A	rs143120819	2.08 %	ADGRG7	intron_variant	0	2.44
chr3:100664325	G	A	rs556952085	2.08 %	ADGRG7	intron_variant	0	2.44
chr3:100664363	C	G	rs752177664	2.08 %	ADGRG7	intron_variant	0	2.44
chr3:100664458	C	G	rs1165534	43.75 %	ADGRG7	intron_variant	0	46.34
chr3:100664507	A	G	rs115180895	2.08 %	ADGRG7	intron_variant	0	2.44
chr3:100664852	A	T	rs143384523	4.17 %	ADGRG7	intron_variant	0	4.88
chr3:100664895	A	C	rs2449250	100 %	ADGRG7	intron_variant	0	100

Select columns to display

Variant data

- Position
- Reference
- Alternate
- rs ID
- ACGT Czech Republic frequency
- gnomAD global frequency
- gnomAD Non-Finnish European frequency
- Gene
- Consequence
- Region
- Sex frequency
- Genotype
- Annotation

Region frequencies

Hlavní město Praha

Zlínský kraj

Restore defaults

Save

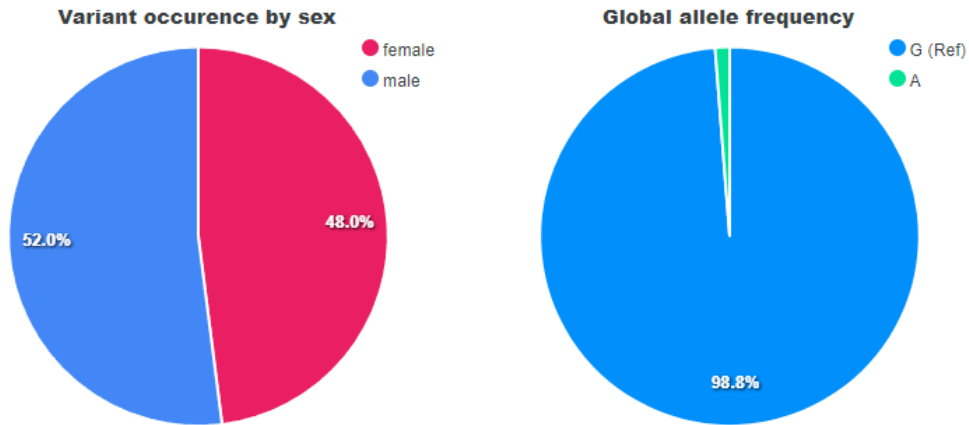
Basic information

Position	chr11:46739505
Reference	G
Alternate	A
rs ID	rs1799963&CR961726
ACGT Czech Republic frequency	0.0123
gnomAD global frequency	
gnomAD Non-Finnish European frequency	
Consequence	3_prime_UTR_variant
Total alleles count	2032

Show full annotation

Show region frequencies

Frequency charts

F2:prothrombin mutation c.*97G>A

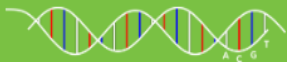
A-C-G-T AF: 1.23%

gnomAD AF v2.1.1: 1.24%

Region frequency info x

Total alleles: 2032

Region	Frequency	Allele count	Total alleles
Hlavní město Praha	0.0139	3	216
Jihočeský kraj	0.0208	1	48
Jihomoravský kraj	0.00599	2	334
Karlovarský kraj	0	0	30
Královehradecský kraj	0.00746	1	134
Liberecký kraj	0.0385	2	52
Moravskoslezský kraj	0.0229	5	218
Olomoucký kraj	0.00575	1	174
Pardubický kraj	0	0	76
Plzeňský kraj	0.0377	4	106
Středočeský kraj	0	0	234
Ústecký kraj	0.0208	3	144
Vysočina	0.00909	1	110
Zlínský kraj	0.00658	1	152

Basic information

Position	chr1:169549811
Reference	C
Alternate	T
rs ID	rs6025&CM940389
ACGT Czech Republic frequency	0.0379
gnomAD global frequency	
gnomAD Non-Finnish European frequency	
Consequence	missense_variant
Total alleles count	2032

[Show full annotation](#)[Show region frequencies](#)

F5: Leiden mutation c.1601G>A

A-C-G-T AF: 6.00%

gnomAD AF v2.1.1: 8.40%

Region frequency info

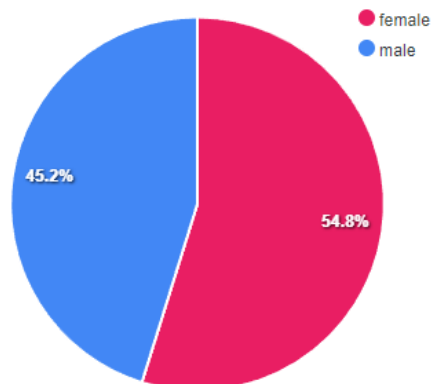
x

Total alleles: 2032

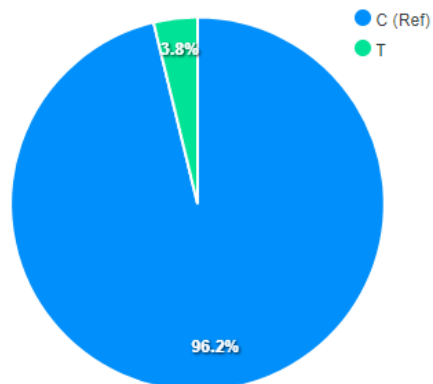
Region	Frequency	Allele count	Total alleles
Hlavní město Praha	0.0648	14	216
Jihočeský kraj	0.0208	1	48
Jihomoravský kraj	0.0329	11	334
Karlovarský kraj	0.0667	2	30
Královeský kraj	0.0224	3	134
Liberecký kraj	0.0577	3	52
Moravskoslezský kraj	0.0321	7	218
Olomoucký kraj	0.0115	2	174
Pardubický kraj	0.0395	3	76
Plzeňský kraj	0.0377	4	106
Středočeský kraj	0.0513	12	234
Ústecký kraj	0.0347	5	144
Vysočina	0.0364	4	110
Zlínský kraj	0.0329	5	152

Frequency charts

Variant occurrence by sex

Global allele frequency

Iniciativa „Milion evropských genomů do roku 2022“

tzv. „1+ Million Genomes“ & „Beyond 1 Million Genomes“

10. dubna 2018 se ČR stala jedním z 13 zakládajících signatářů deklarace o spolupráci „Towards access to at least 1 million sequenced genomes in the EU by 2022“.

Cílem iniciativy je zlepšit genetickou diagnostiku v celé Evropě, a to nastavením jednotných pravidel a vytvořením podrobného referenčního souboru dat. V současné době např. patientskou DNA můžeme srovnávat pouze s celoevropskou referenční databází, ve které je **středoevropská populace jen velmi málo zastoupena**.

K dnešku deklaraci podepsalo **22 členských států EU, Velká Británie a Norsko**. Aktuálně se společnými silami připravují pravidla a technická infrastruktura, která od roku 2022 umožní sdílet hladce, legálně a bezpečně a celý 1 milion genomů.

Bohužel, průzkumy v jednotlivých zemích ukázaly, že **genomů v Evropě nemáme osekvenováno dost** – tedy pouze polovinu cíle. Například **ČR dosud může přispět pouze cca 1 5000 genomy z projektu „A-C-G-T“**. Proto byl zahájen mezinárodní projekt **Genome of Europe**, jehož cílem je přechíst **půl milionu chybějících genomů**.

Očekává se, že **každá z členských zemí se bude na projektu podílet proporčně dle počtu obyvatel**. **Pro ČR to znamená přechíst DNA dalších 16 775 lidí**.

Počítáme-li, že osekvenování genomu stojí cca 40 000 Kč (+ personální a provozní náklady), znamená to investici cca **750 milionů Kč**.

Příklady sekvenování a financování v jiných státech:

Velká Británie: Již přečteno 100 tisíc genomů společností Genomics England (založena a vlastněna Ministerstvem zdravotnictví a sociální péče UK). Projekt byl financován z více zdrojů, zejména z NIHR a NHS England.

Litva: Dosud osekvenováno 1570 genomů, v novém projektu osekvenují dalších 1 500 genomů, podpořeno Ministerstvem zdravotnictví Litvy, financováno z RRF.

Dánsko: Funguje zde tzv. „Danish National Genome Center“, což je instituce spadající pod Ministerstvo zdravotnictví. Do roku 2024 plánují osekvenovat 64 tisíc genomů.

www.b1mg-project.eu

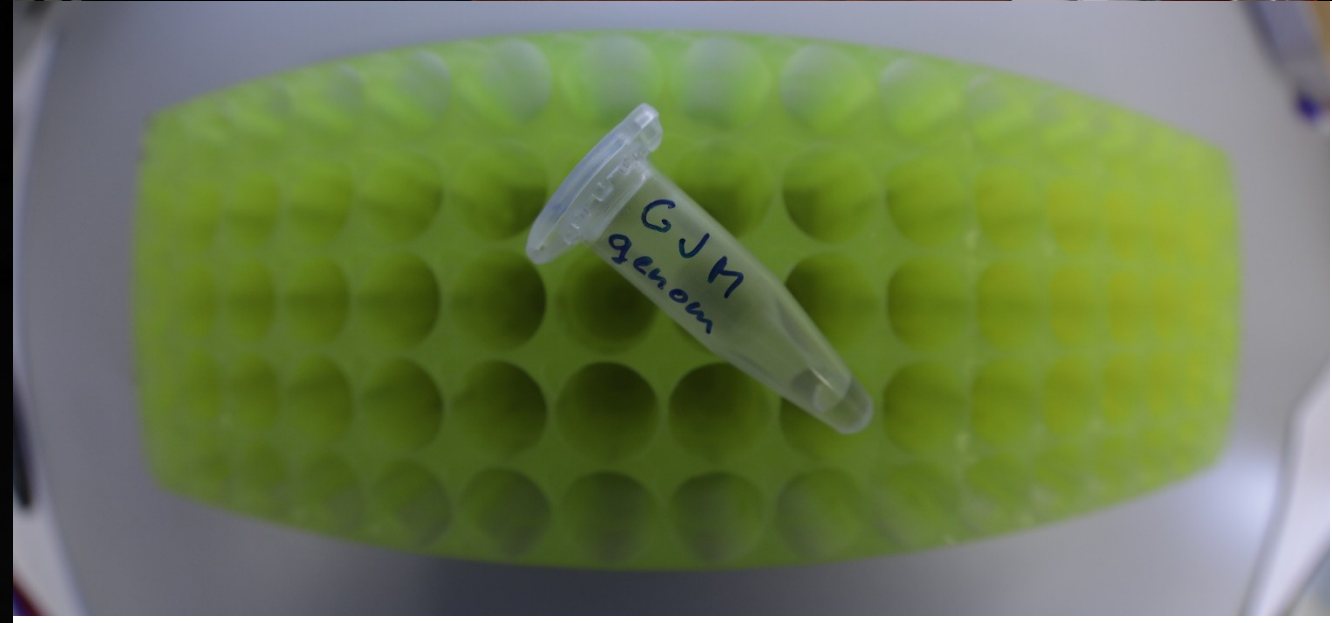
**Honouring
Gregor Johann Mendel
legacy**

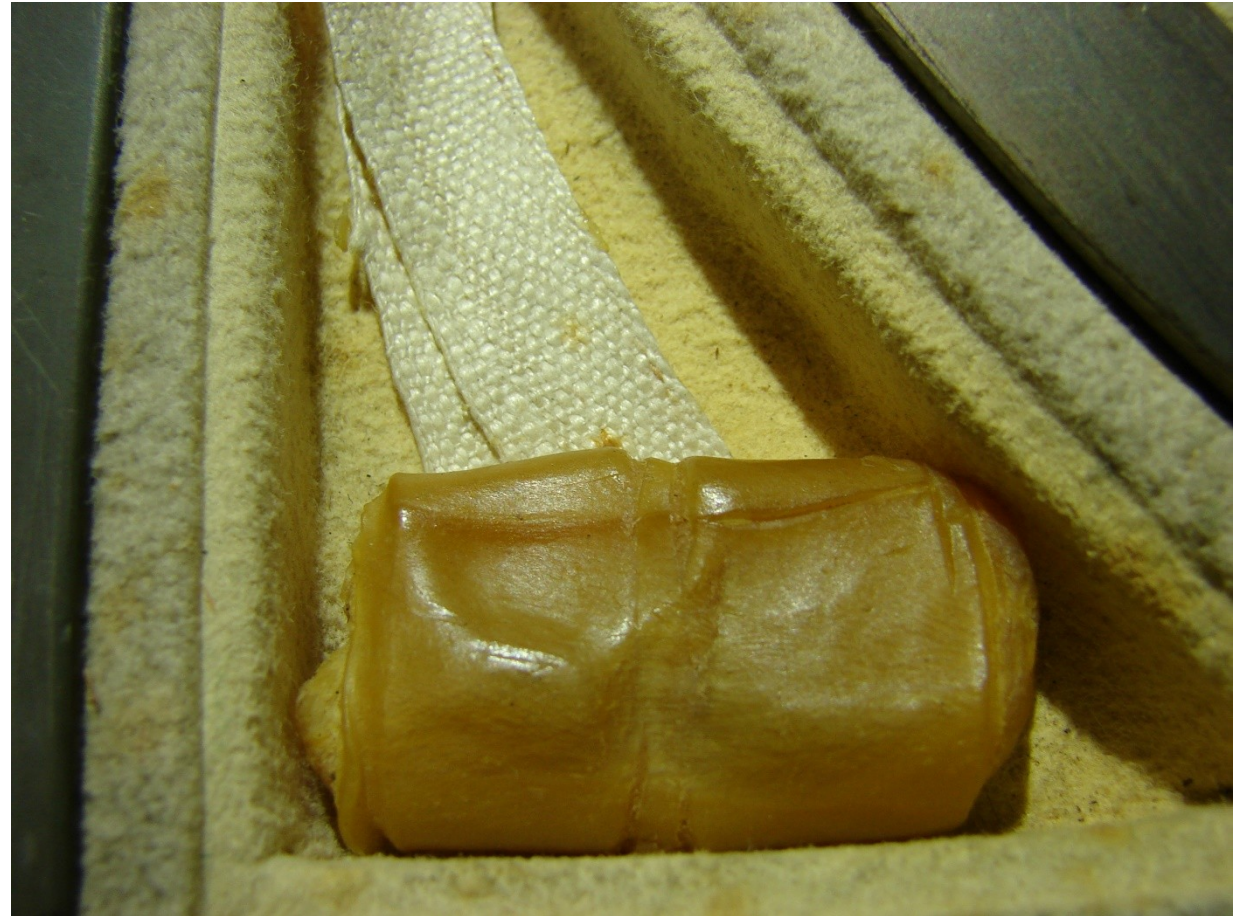

Popis projektu

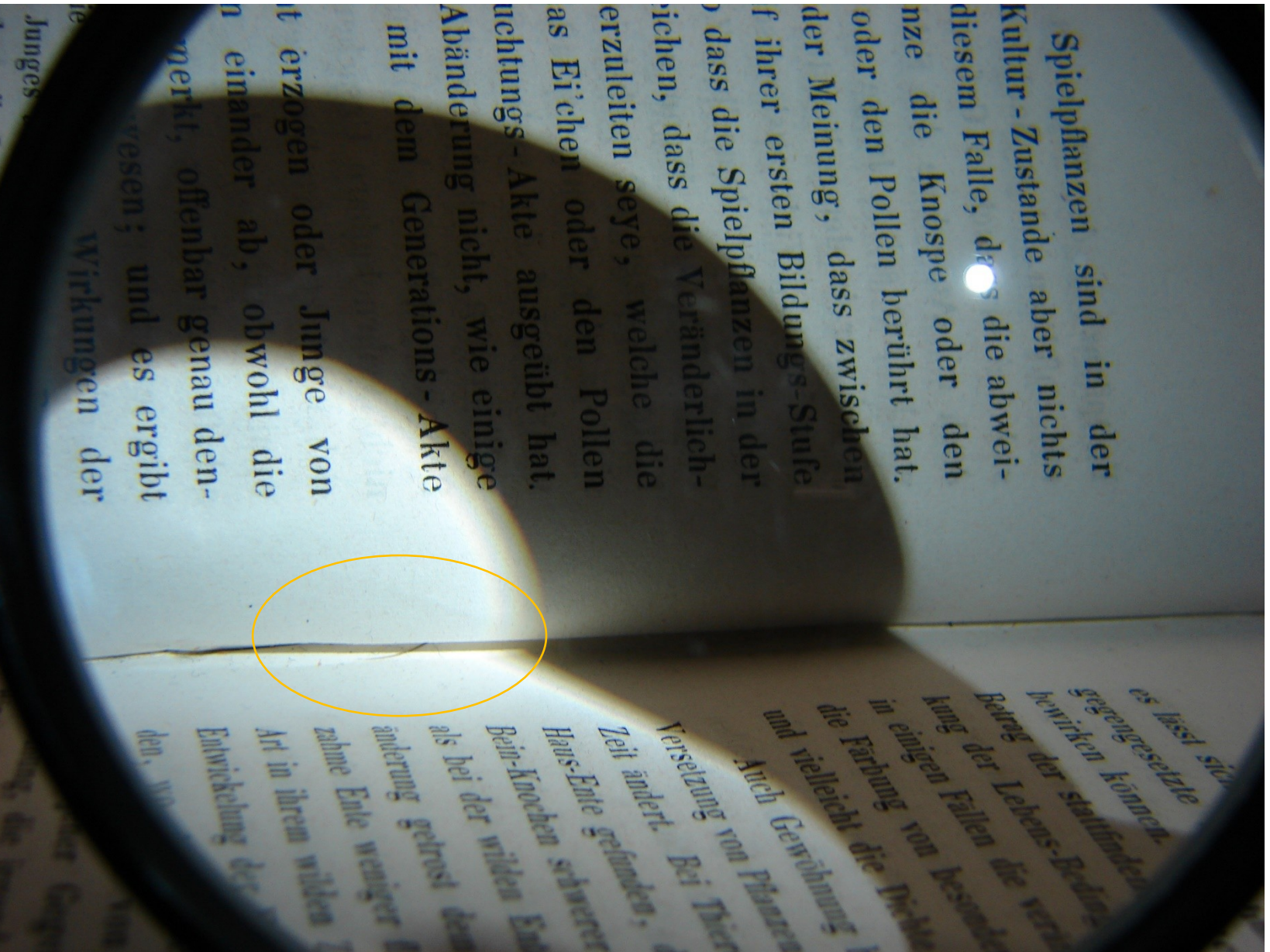
- Unikátní multidisciplinární spolupráce mezi laboratořemi archeologie, antropologie a **genetiky Masarykovy univerzity** za podpory Mendelova muzea, augustiniánského opatství a dalších subjektů.
- Projekt zahrnuje archeologickou a antropologickou dokumentaci, 3D skenování ostatků, obličejovou superprojekci, sekvenování genomu...

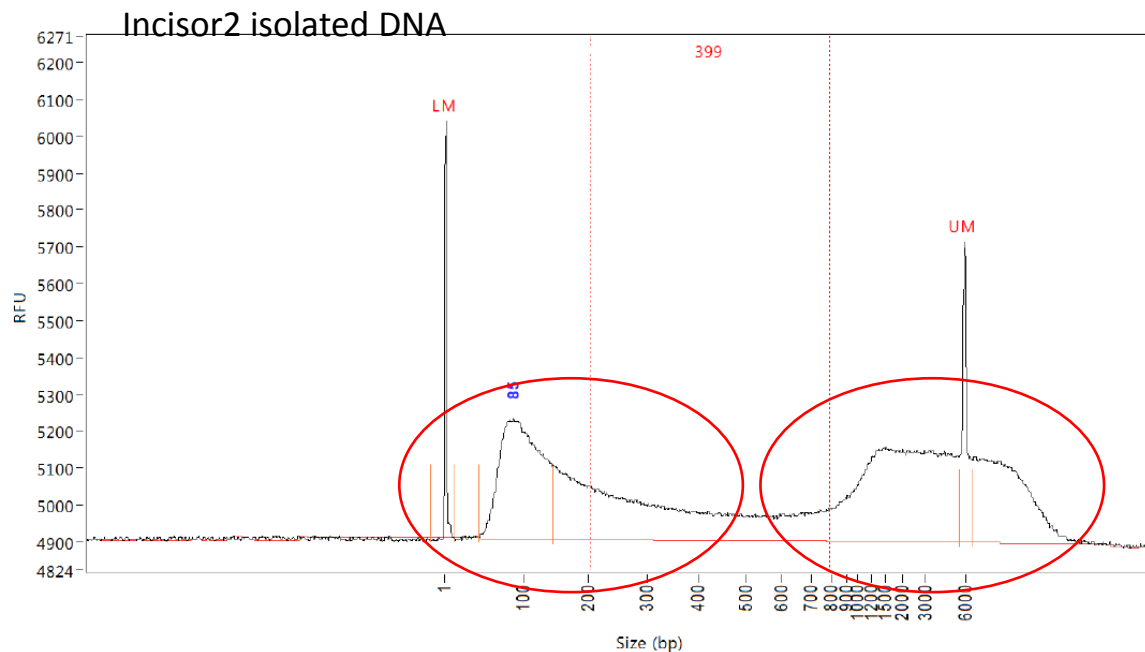

MUNI

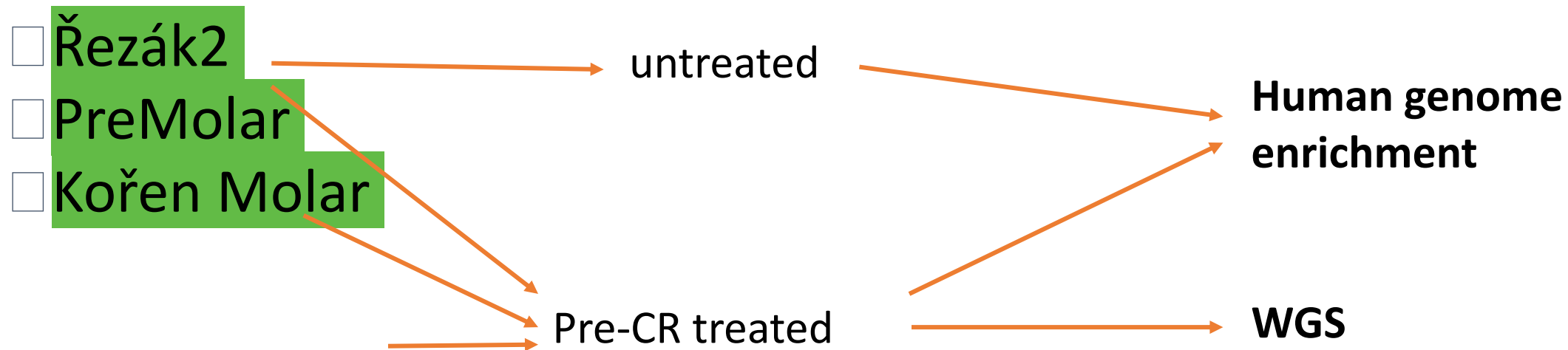

Ancient (starověká) DNA

- izolovaný v laboratoři LBMA
- lidská DNA
- výtěžek v jednotlivých nanogramech
- délka fragmentů aDNA koreluje s velikostí nukleozomů
- aDNA je většinou zachována v tvrdých tkáních – kosti, zuby

Sample_Name	Library_ID	Lane	Colour	SeqType	Organism	Strandedness	UDG_Treatment	R1	R2	BAM
GJM	GJMP2	1	2	PE	Human	double	Full	/mnt/shared/GJM/ra	/mnt/sl	NA
GJM	GJMP2	2	2	PE	Human	double	Full	/mnt/shared/GJM/ra	/mnt/sl	NA
GJM	GJMP4	1	2	PE	Human	double	Full	/mnt/shared/GJM/ra	/mnt/sl	NA
GJM	GJMP4	2	2	PE	Human	double	Full	/mnt/shared/GJM/ra	/mnt/sl	NA
GJM	GJMP5	1	2	PE	Human	double	Full	/mnt/shared/GJM/ra	/mnt/sl	NA
GJM	GJMP5	2	2	PE	Human	double	Full	/mnt/shared/GJM/ra	/mnt/sl	NA
GJM	Aug_zub2	1	2	PE	Human	double	none	/mnt/shared/GJM/ra	/mnt/sl	NA

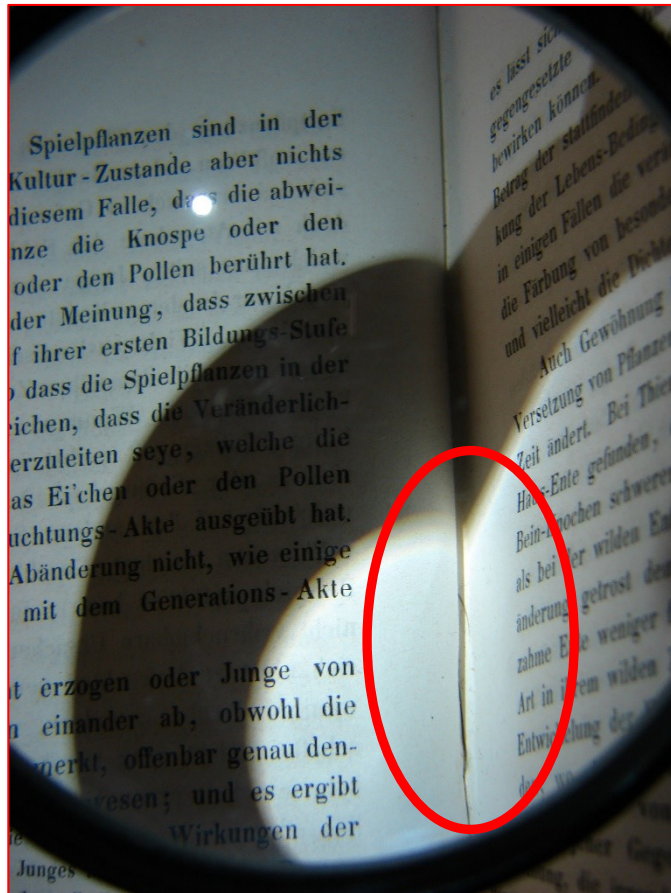

GJMP2	Zub	Třenový levý dolní
GJMP4	Zub	Řezák pravý dolní
GJMP5	Zub	Kořen horní
Aug_zub2	Zub	Špičák levý dolní

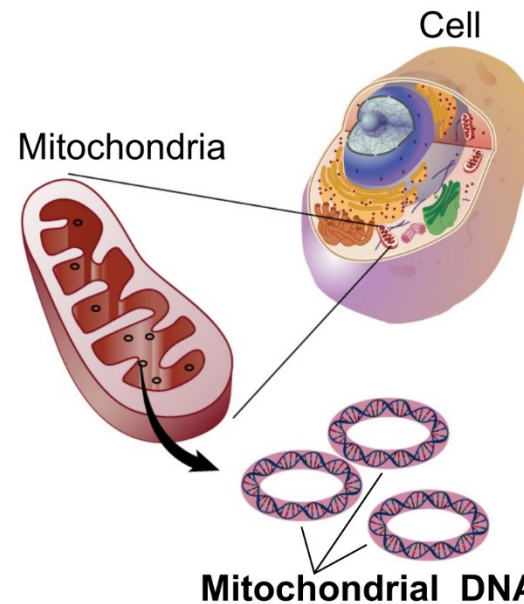

mtDNA sekvenování

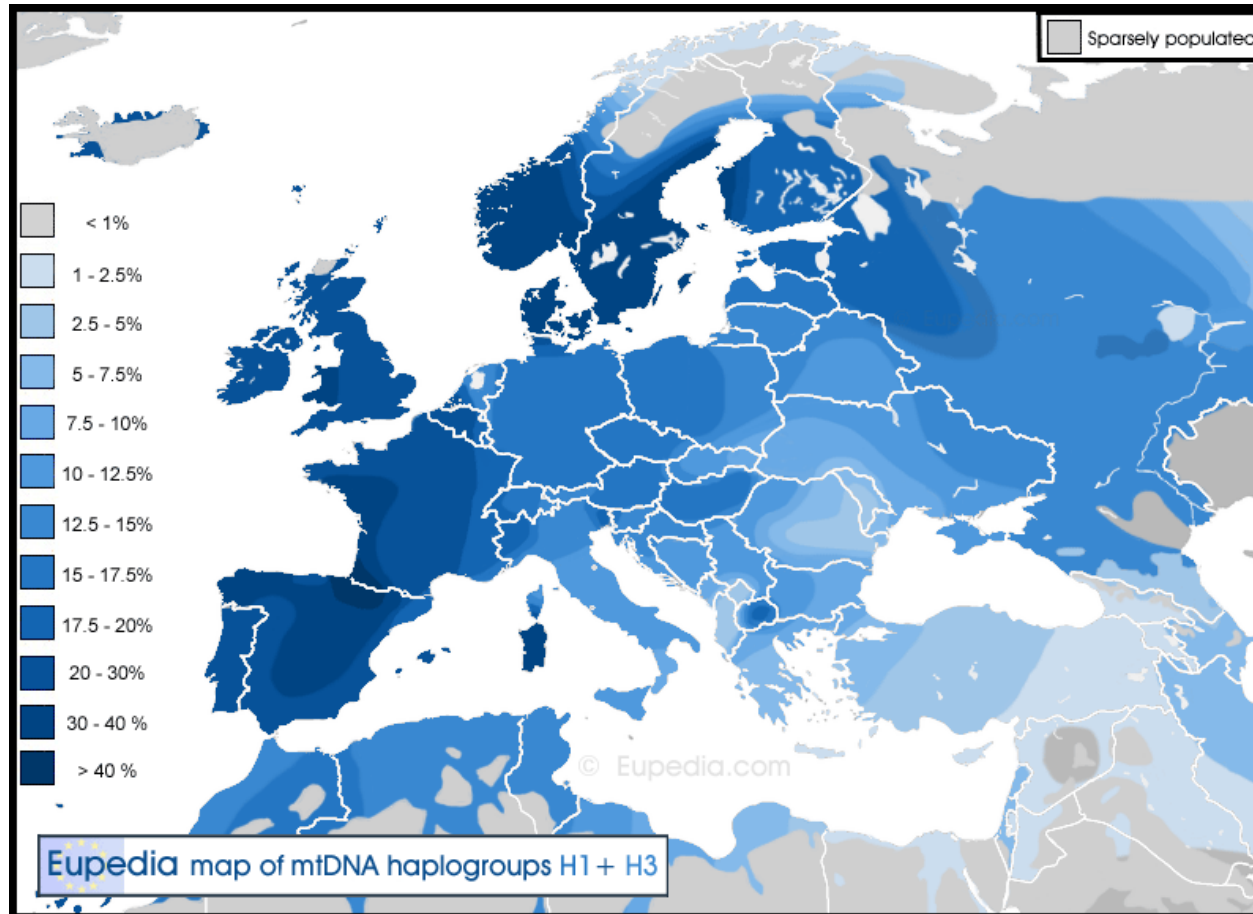
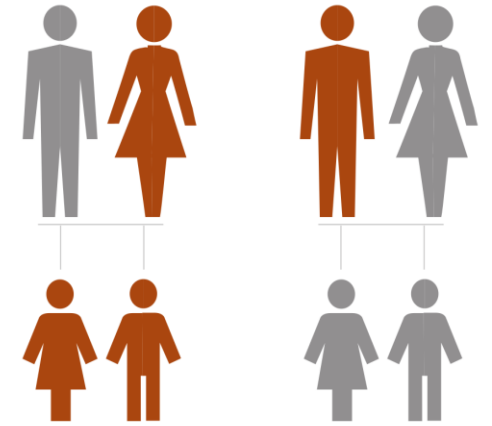
- pro potvrzení totožnosti kosterních pozůstatků
- pro kontrolu kontaminace vzorků

Hair vs teetk

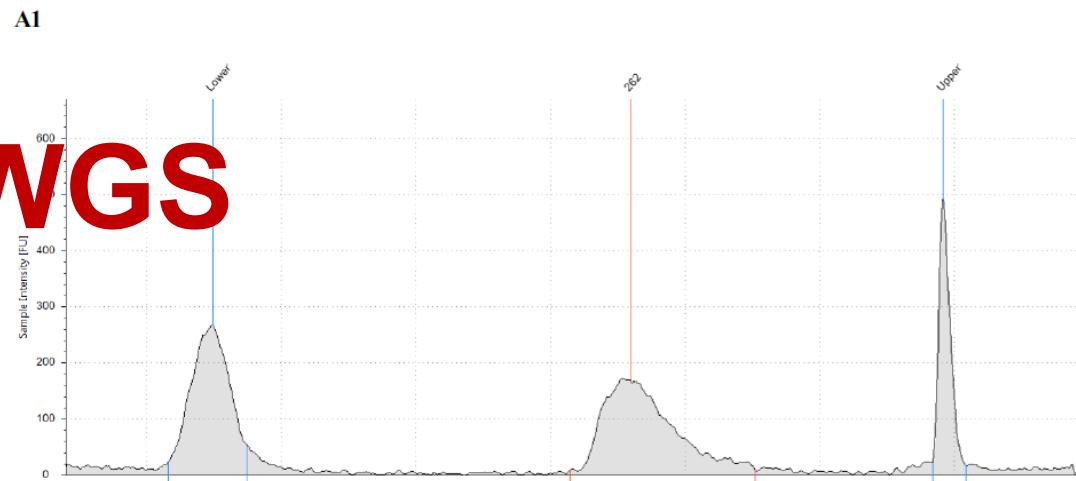

mtDNA haploskupina

- Zděděno v mateřské linii
- Mitochondriální genom lze použít ke sledování našich předků
- Mendelův haplotyp: H1c

Příprava knihovny WGS

- Použité sady a chemie
- Vzorky izolované pomocí PrepFiler Forensic DNA extrakční soupravy (ThermoFisher), koncentrované pomocí odstředivých kolon Amicon
- Swift 2S, adaptéry UMI (IDT), EvaGreen qPCR (aby se zabránilo přecyklování)
- NGS panely: xGen Human mtDNA panel (IDT), obohacení celého genomu MyBaits (Arbor biosciences)

Analýza surových dat

Mendel's genome variants
from ancient DNA

Number of variant	4055755
SNP	3451370
INDEL	616443

Healthy men's genome variants
from project ACGT

Number of variant	5011574
SNP	4074195
INDEL	942417

- Intron variants in majority, ~30K variant in gene coding regions

Mendel's variant evaluation

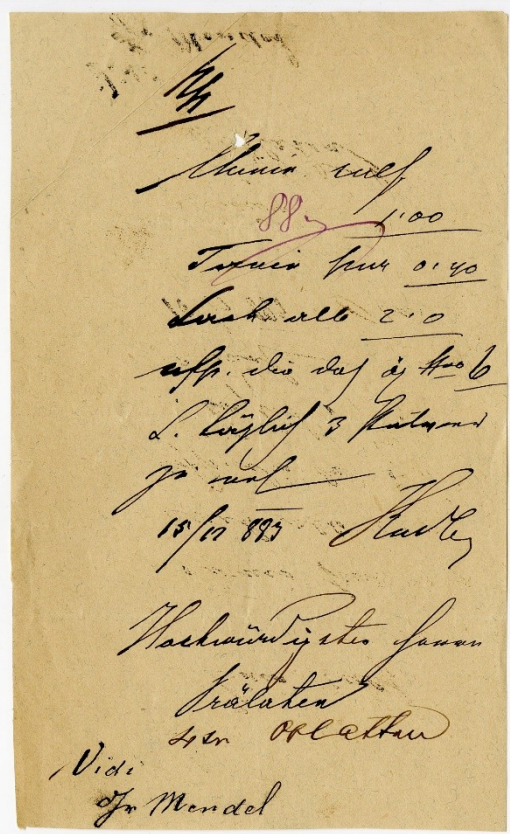
- setting parameters for evaluation of variants:
- variant coverage ≥ 3 reads
- variant present in at least 2 unique DNA molecules
- variant allele frequency (VAF) $\geq 30\%$
- relevance in ClinVar, dbSNP (rs), PubMed
- variant effect prediction software: Alamut, VarSome, etc.
- disease related variants: HGMD, OMIM

Mendel's medical condition

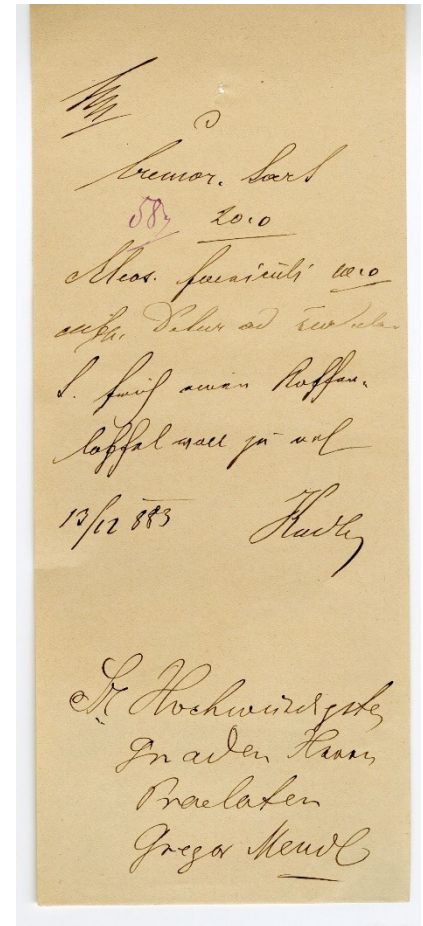
- character: „silent, shy, timid, psychically unstable“

Suffering from depressions? (DeCastro 2016)

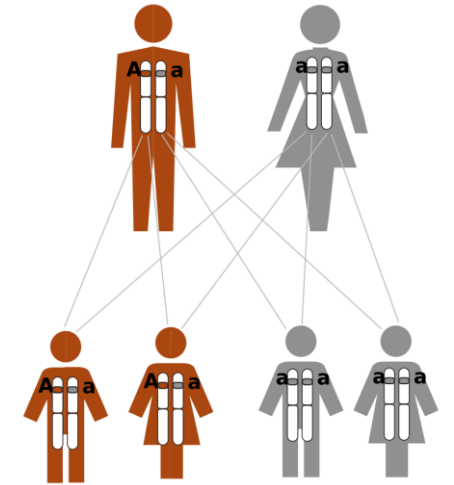
- prone to obesity, smoker (>20 cigars/day)
- in his last years, he was suffering from „Bright's disease“ (a kidney disease in 19th century)
- swelling of lower limbs (edema)
- hypertension
- cardiac hypertrophy proven by autopsy

His prescriptions include
Digitalis and Cremor
Tartari (as a diuretic),
Salicylate, Morphium,
Chinin, Potassium

Autozomálně dominantní dědičnost

- **KCNJ2 gene:** c.431G>C; p.(G144A): NM_000891.3
- heterozygous state
- disease-causing variant associated with Andersen-Tawil syndrome
- varying degrees of cardiac and muscle involvement, variable phenotype (cardiac arrhythmia, long QT syndrome)

(Ballester LY et al. 2006, Hum Mutat)

ABO Blood Group System

- **ABO gene (9q34.2)** – 7 exons
- **O PHENOTYPE** - deletion of guanine at nucleotide 261 of ABO gene
- **A/B POLYMORPHISM** - several nucleotide differences between the alleles that code for the A and B glycosyltransferase enzymes

Yamamoto et al., 1990, J. Biol. Chem.

Exon	6						7										
Nucleotide Position	261	297	467	526	646	657	681	703	771	796	802	803	829	871	930	1054	1060
A alleles																	
A101	G	A	C	C	T	C	G	G	C	C	G	G	G	G	G	C	C
A102	*	*	T	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
A201	*	*	T	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Δ
A301	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	A	*	*	*
Ax01	*	*	*	*	A	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
B alleles																	
B101	*	G	*	G	*	T	*	A	*	A	*	C	*	*	A	*	*
B301	*	G	*	G	*	T	*	A	*	A	*	C	*	*	A	T	*
AB alleles																	
cis-AB01	*	*	T	*	*	*	*	*	*	*	*	C	*	*	*	*	*
B(A)01	*	G	*	G	*	*	*	*	*	A	*	C	*	*	A	*	*
O alleles																	
O02	Δ	G	*	*	A	*	A	*	T	*	*	*	A	*	*	*	*
O03	*	G	*	G	*	*	*	*	*	*	A	*	*	*	*	*	*
Possible Amino Acid Change	Frameshift	No change	P156L	R176G	F216I	No change	No change	G235S	No change	L266M	G268R	G268A	V277M	D291N	No change	R352W	Frameshift

→ O01 homozygot

RH FACTOR

- **RHD gene (1p36.11)**
- results: **RHD gene without genetic variations** was detected

→ Rh positive

DNA-based hair and skin colour prediction

- according to HirisPlex-S Eye, Hair, and Skin Colour DNA Phenotyping Webtool (erasmusmc.nl)
- the assay consists of 24 SNPs: 6 for eye colour prediction
 (not available → low coverage for *HERC2* gene)
 18 used for hair colour and shade prediction

Predicted phenotype		
	p-value	AUC Loss
blue eye	0	0.293
intermediate eye	0	0.137
brown eye	0	0.297
blond hair	0.331	0.052
brown hair	0.573	0.038
red hair	0.005	0.002
black hair	0.09	0.042
light hair	0.724	0.088
dark hair	0.276	0.088
very pale skin	0.004	0.009
pale skin	0.088	0.024
intermediate skin	0.566	0.025
dark skin	0.118	0.01
dark to black skin	0.244	0.001

The HirisPlex-S System

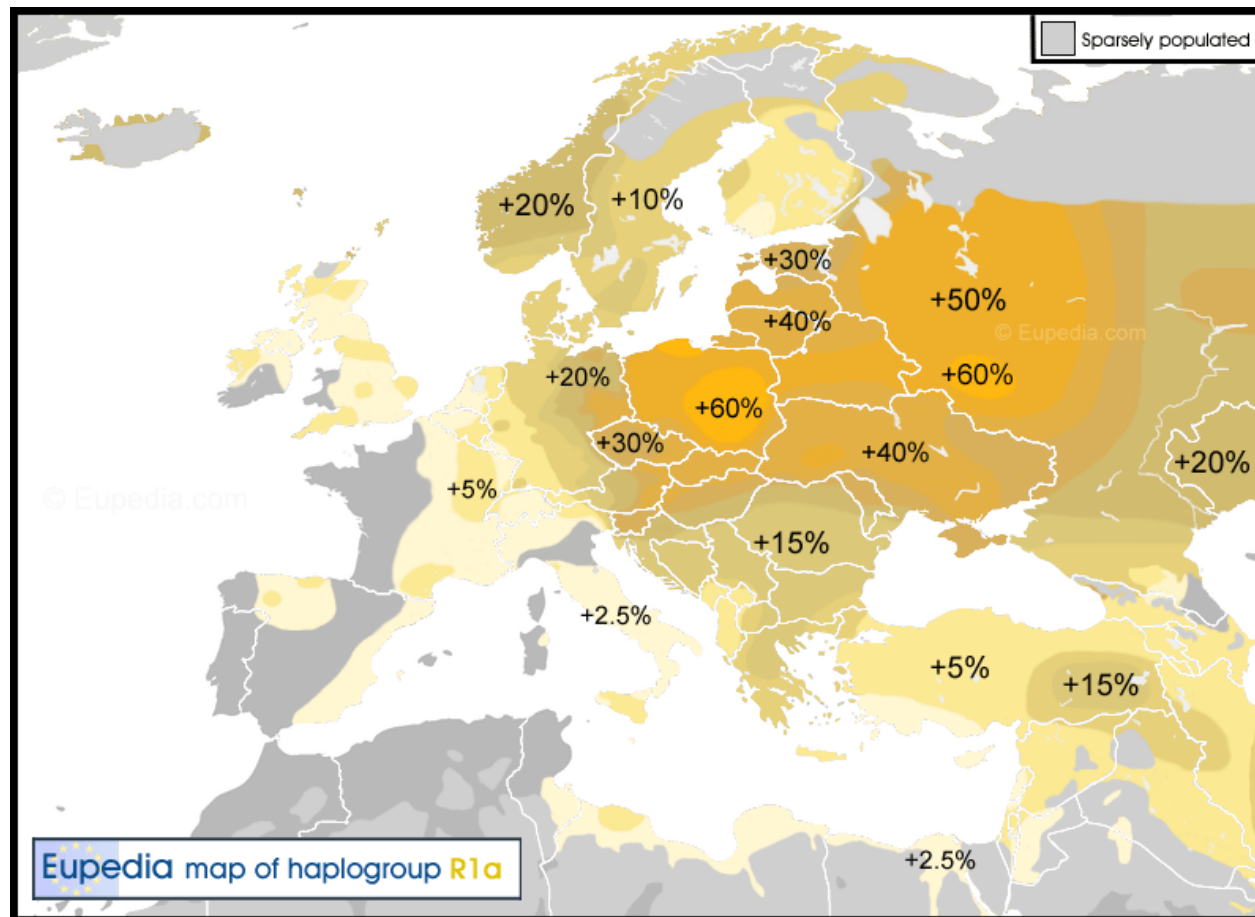
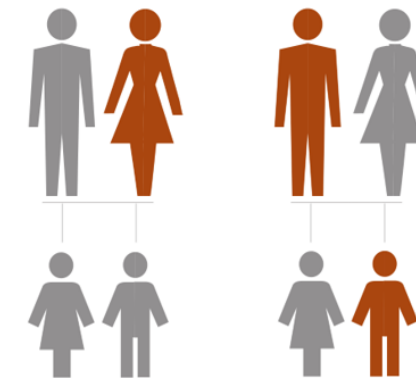

Gene	SNP	Allele	No. of Alleles
1	<i>MC1R</i>	rs312262906	A 0 1 2 NA
2	<i>MC1R</i>	rs11547464	A 0 1 2 NA
3	<i>MC1R</i>	rs885479	T 0 1 2 NA
4	<i>MC1R</i>	rs1805008	T 0 1 2 NA
5	<i>MC1R</i>	rs1805005	T 0 1 2 NA
6	<i>MC1R</i>	rs1805006	A 0 1 2 NA
7	<i>MC1R</i>	rs1805007	T 0 1 2 NA
8	<i>TUBB3</i>	rs1805009	C 0 1 2 NA
9	<i>MC1R</i>	rs201326893	A 0 1 2 NA
10	<i>MC1R</i>	rs2228479	A 0 1 2 NA
11	<i>MC1R</i>	rs1110400	C 0 1 2 NA
12	<i>SLC45A2</i>	rs28777	C 0 1 2 NA
13	<i>SLC45A2</i>	rs16891982	C 0 1 2 NA
14	<i>KITLG</i>	rs12821256	G 0 1 2 NA
15	<i>LOC105374875</i>	rs4959270	A 0 1 2 NA
16	<i>IRF4</i>	rs12203592	T 0 1 2 NA
17	<i>TYR</i>	rs1042602	T 0 1 2 NA
18	<i>OCA2</i>	rs1800407	A 0 1 2 NA
19	<i>SLC24A4</i>	rs2402130	G 0 1 2 NA
20	<i>HERC2</i>	rs12913832	T 0 1 2 NA
21	<i>PIGU</i>	rs2378249	C 0 1 2 NA
22	<i>LOC105370627</i>	rs12896399	T 0 1 2 NA
23	<i>TYR</i>	rs1393350	T 0 1 2 NA
24	<i>TYRP1</i>	rs683	G 0 1 2 NA
25	<i>ANKRD11</i>	rs3114908	T 0 1 2 NA
26	<i>OCA2</i>	rs1800414	C 0 1 2 NA
27	<i>BNC2</i>	rs10756819	G 0 1 2 NA
28	<i>HERC2</i>	rs2238289	C 0 1 2 NA
29	<i>SLC24A4</i>	rs17128291	C 0 1 2 NA
30	<i>HERC2</i>	rs6497292	C 0 1 2 NA
31	<i>HERC2</i>	rs1129038	G 0 1 2 NA
32	<i>HERC2</i>	rs1667394	C 0 1 2 NA
33	<i>TYR</i>	rs1126809	A 0 1 2 NA
34	<i>OCA2</i>	rs1470608	A 0 1 2 NA
35	<i>SLC24A5</i>	rs1426654	G 0 1 2 NA
36	<i>ASIP</i>	rs6119471	C 0 1 2 NA
37	<i>OCA2</i>	rs1545397	T 0 1 2 NA
38	<i>RALY</i>	rs6059655	T 0 1 2 NA
39	<i>OCA2</i>	rs12441727	A 0 1 2 NA
40	<i>MC1R</i>	rs3212355	A 0 1 2 NA
41	<i>DEF8</i>	rs8051733	C 0 1 2 NA

→ hair colour prediction: with probability 57.3% **BROWN**; 33.1% BLOND
 with probability 72.4% **LIGHT HAIR**

→ skin shade prediction: with probability 56.6% **INTERMEDIATE** skin (average amount of skin pigment)

Y – haploskupina

- Determined by variants in the Y chromosome
- Y chromosome is one of two sex determining chromosomes
- Inherited in the paternal lineage
- Mendel's Y-haplogroup: R1a

Monument – „peas“ by Jaromir Gargulak

Masaryk University at EXPO 2022 in Dubai

Celebrating
.00 years since
Mendel's birth

Meet Mendel

Caring for
Mendel's legacy

Mendel today

Re
in

F

Děkuji za pozornost

***CEITEC MU -
Centrum molekulární
medicíny***

***IHOK FN Brno -
Centrum molekulární biologie
a genetiky***